

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се подaje у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одликован је:

Орденом „Карађорђево Звезде“
четвртог реда:

Д-р Светислав Симоновић (приватни) практични лекар у Београду.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 24 децембра 1904 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу §. 6. закона о местима, решено је:

да се заселак Пецка, који припада селу Царини, општине царинске, у срезу азбуковачком, округа подринског, по изјављеној жељи његових становника, прогласи за варошицу, под именом: Пецка, с тим, да ова нова варошица остане и даље у саставу општине царинске, у истом срезу и округу,

да се место Богоштица, заселак села Бањевца, општине Бањевачке, среза рањевског, округа подринског, по изјављеној жељи својих становника, прогласи за село под називом Богоштица.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 24 децембра 1904 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Љубомир Рајић, начелник прве класе среза јадранског, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

Овим се указом исправља указ од 24. августа ове године.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30 децембра 1904 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника прве класе среза моравског, округа пожаревачког, Василија Митића, начелника исте класе среза крајинског, по потреби службе, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова, и за начелника друге класе среза крајинског Живка Д. Петковића, рачуноиспитача Главне Контроле;

за инспектора санитарских завода у санитарском одељењу Министарства унутрашњих дела, д-р Миту Николића, физика округа моравског, са седиштем у Ђуприји;

за физикуса округа моравског, са седиштем у Ђуприји, д-р Ђорђа Петровића, физикуса округа рудничког, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31 децембра 1904 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одликовани су:

Златном Медаљом за грађанске заслуге
Лазар Лукић, земљоделац, и

Драгољуб Лукић, земљоделац, оба из Котешнице, среза ваљевског, округа ваљевског, ослобођавајући их од плаћања таксе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1 јануара 1905 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника четврте класе округа ваљевског Милорада Вујичића, вршиоца дужности окружног начелника истог округа, у рангу члана Управе вароши Београда прве класе;

за начелника четврте класе округа подринског Ђурицу Ђорђевића, вршиоца дужности окружног начелника истог округа, у рангу члана Управе вароши Београда прве класе;

за начелника треће класе округа пиротског Ђорђа А. Ненадовића, судију прво-степеног суда на расположењу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1 јануара 1905 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за физикуса округа рудничког д-р Милана Р. Дамјановића, лекара среза рамског, у округу пожаревачком.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 3 јануара 1905 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за инспектора прве класе Министарства унутрашњих дела Ђорђа С. Ђорђевића, начелника прве класе истог Министарства, а

за начелника треће класе Министарства унутрашњих дела Обрада В. Благојевића, начелника треће класе округа чачанског, — обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 8 јануара 1905 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Михаило Б. Јовановић, писар прве класе среза кључког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе;

да се Михаило Ђ. Тодоровић, писар прве класе среза драгачевског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја са пензијом, која му по годинама службе припада;

да се Љубомир Н. Стевановић, писар друге класе среза лепеничког, на основу §. 70. закона о чиновницима грађ. реда, стави у стање покоја с пензијом која му по годинама службе припада;

да се Стеван Живковић, вршилац дужности писара среза ресавског, у рангу писара начелства прве класе, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе с тим, да му се у име издржања издаје из државне касе тридесет од сто од плате коју је до сада имао.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 11 јануара 1905 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за вршиоца дужности писара среза нишавског, у рангу писара начелства друге класе, Милована Илића, писара друге класе начелства округа нишког, по потреби службе;

за писара друге класе начелства округа нишког Спиру Ж. Радивојевића, практиканта канцеларије среза лесковачког;

за вршиоца дужности писара среза лесковачког, у рангу писара начелства друге класе, Милана Спасића, практиканта канцеларије среза лесковачког.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12 јануара 1905 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Мирко Лазић, писар друге класе среза лесковачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе, с тим, да му се у име издржања издаје из државне касе тридесет од сто од плате коју је до сада имао.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12 јануара 1905 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Мијајло Церовић, управник друге класе Управе вароши Београда, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, по својој молби, с пензијом која му по годинама службе припада;

да се Глиша Ђукић, писар прве класе среза моравичког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му по годинама службе припада;

да се Никола Барбуловић, писар прве класе среза зајечарског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 20 јануара 1905 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за управника треће класе Управе вароши Београда Мијајла А. Рашковића, начелника четврте класе округа крагујевачког;

за начелника друге класе среза ваљевског Витомира Васића, начелника треће класе истог среза;

за начелника треће класе округа смедеревског Војина Мутавџића, начелника четврте класе истог округа;

за начелника треће класе округа ужичког Љубомира Марковића, начелника четврте класе истог округа;

за начелника треће класе округа тимочког Лазара Ивковића, начелника четврте класе истог округа;

за начелника треће класе округа моравског Косту Јанковића, начелника четврте класе истог округа;

за лекара среза јабланичког, округа врањског, д-р Сотира Андрејевића, свршеног доктора целокупног лекарства;

за вршиоца дужности писара среза драгачевског, у рангу писара начелства друге класе, Божицара Божића, практиканта среза моравичког.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 20 јануара 1905 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 1. и 3. закона за мерење, опис и идентификовање криваца, поставити:

за секретара треће класе антропометриско-полицијског одељења Министарства унутрашњих дела Душана Ђ. Алимпића, члана друге класе Управе вароши Београда;

за писара друге класе антропометриско-полицијског одељења Министарства унутрашњих дела Добривоја В. Бакића, писара прве класе Управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31 јануара 1905 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење истог Савета од 8. децембра ове године Бр. 9393, које гласи:

да се Димитрије Леринчанин, из Београда, бивши управник српских прилепских школа, родом из Битоља, у Турској, и поданик исте државе, по његовој молби прими у српско поданство, заједно са његовом женом Софијом и малолетном ћерком Милицом, изузетно од § 44. грађ. закона као досадањи српски заштићеник.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 18 децембра 1904 г. у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I. одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1904. год., које гласи:

да се село Дервен, у срезу сврљишком, округа нишког, по изјављеној жељи његових становника, прогласи за варошицу,

под именом „Сврљиг,“ с тим да ова нова варошица остане и даље у саставу садање општине дервенске, у истом срезу и округу;

да се села: Брестово, Костомлатица, Јагњило, Срнећи До и Солачка Сена, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине белишевске у срезу пољаничком, округа врањског, и у заједници образују за себе општину јагњилску у истом срезу и округу;

да се села Белотинци и Чапљинац, Паси-Пољана, Бубањ и Горње Међурово, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од својих досадашњих општина, и то: Белотинци и Чапљинац од општине малошишке; а Паси-Пољана, Бубањ и Горње Међурово од општине ново-селеке, у срезу нишком, окр. нишког, па свих пет села да образују за себе општину, под називом: општина гоњио-међуровска, у истом срезу и округу;

да се село Букова Глава, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине вучанске у срезу лесковачком, округа врањског, и прида општини мирошевачкој у истом срезу и округу;

да се село Војнеговци, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од садање општине трњанске, у срезу нишавском, округа пиротског, и прида општини смрданској у истом срезу и округу;

да се села Велико Село и Мали Јовановац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине крупачке, у срезу нишавском, округа пиротског, и да образују општину под називом општина велико-селека, у истом срезу и округу;

да се село Мањинац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине дебечичке, у срезу тимочком, округа тимочког, и образује општину мањиначку, у истом срезу и округу;

да се село Рођевац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине кунинвачке, у срезу ресавском, округа моравског, и образује за себе општину рођевачку у истом срезу и округу.

да се села: Гргур, Кутловац и Музић, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине барбатовачке, у срезу прокуначком, округа топличког, и образују за себе општину гргурску, у истом срезу и округу;

да се село Бресница, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине прибојске, у срезу пољаничком, округа врањског, и припада општини бањској, у срезу пчињском, истог округа;

да се село Жегрова, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине бањске, у срезу косачичком, округа топличког, и прида општини куршумлиској у истом срезу и округу;

да се села: Рујевац, Селанац и Црича, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од својих садашњих општина, и то: Рујевац од општине узовничке, а Селанац и Црича од општине велико-речке, у срезу азбуковачком, округа подринског, и образују за себе општине, и то: Рујевац и

Селанац општину селанацку, а Прича општину причанску, у истом срезу и округу; да се село Доњи Бранетићи, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине таковске, у срезу таковском, округа рудничког, и припада општ. горњо-бранетићској, у истом срезу и округу;

да се варошица Топола, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине тополске, у срезу јасеничком, округа крагујевачког, и да за себе образује општину под називом општина варошице Тополе, у истом срезу и округу;

да се село Нишор, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине сопотске, у срезу нишавском, округа пиротског, и прида општини добро-долској у истом срезу и округу;

да се село Туларе, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од садање општине новачке, у срезу тамнавском, округа ваљевског, и за себе образује општину туларску у истом срезу и округу;

да се село Миланово, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине буштрањске, у срезу пчињском, округа врањског, и прида општини ратајској, у истом срезу и округу;

да се садања општина ивањичка, у срезу моравичком, округа чачанског, коју сачињавају варошица Ивањичка и села: Шуме, Свјештица, Бједина Варош и Будожела, разгрунише, па варошица Ивањичка, по изјављеној жељи својих становника да образује засебну општину под називом општина варошице Ивањичке, а села: Шуме, Свјештица, Бједина Варош и Будожела, да образују за себе општину под називом општина шумњанска, све у истом срезу и округу;

да се, по изјављеној жељи својих становника, село Баре одвоји од своје садање општине губеревачке, а село Лукања од своје садање општине сарановачке, у срезу лепеничком, округа крагујевачког, и та два села образују нову општину под називом општина ђурђевска, у истом срезу и округу.

да се место Мађер, заселак села Дражиновића, општине жежевачке, у срезу пожешком, округа ужичког, по изјављеној жељи својих становника, прогласи за село под називом Мађер;

да се засеоди: Горњи Ђуровац, који припада селу Блацу и општини бלאцкој, и заселак Д. Ђуровац, који припада селу Пребрези у општини пребрешкој, среза прокупачког, округа топличког, одвоје од својих садашњих општина, и образују за себе село Ђуровац, с тим, да се ово село, по изјављеној жељи својих становника, прида општини пребрешкој у истом срезу и округу;

да се села: Драгојевац и Трбушац, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине оридске, у срезу поцерском, округа подринског, и образују за себе општину драгојевачку, у истом срезу и округу;

да се села: Тулари, Мркоња и Брајина, по изјављеној жељи својих становника, одвоје са својим засеодама од садање оп-

штине реткоцереке, у срезу јабланичком, округа врањског, и образују за себе општину туларску у истом срезу и округу;

да се села: Кудреж и Житковица, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине снеготинске, у срезу голубачком, округа пожаревачког, и образују за себе општину кудрешку, у истом срезу и округу;

да се село Мали Крчимир, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од садање своје општине велико вртонске, у срезу и округу нишком, и прида општини велико-крчимирској, у истом срезу и округу;

да се села: Моштаница, Ранутовац и Струганица, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине прибојске, у срезу пољаничком, округа врањског, и образују за себе општину: моштаничку, у истом срезу и округу;

да се село Шајиновац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине велико-трњанске, у срезу лесковачком, округа врањског, и споји са општином стројковачком, у истом срезу и округу;

да се село Рудиње, у срезу нишавском, округа пиротског, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине церовачке, и образује за себе општину рудињску, у истом срезу и округу;

да се село Копривштица, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје садање општине сопотске, у срезу нишавском, округа пиротског, и прида општини добро-долској, у истом срезу и округу;

да се села: Превитица и Маторово, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје садање општине бањске, у срезу косаничком, округа топличког, и придаду општини рачанској, у истом срезу и округу;

да се села: Орашац, Градацина, Пискупово и Јарсеново, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје досадање општине јашујске, у срезу лесковачком, окр. врањског, и образују за себе општину, под називом: општина орашачка, у истом срезу и округу;

да се село Сеона, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје досадање општине удовичке, у срезу подунавском, округа смедеревског, и да за себе образује општину под називом општина сеоничка, у истом срезу и округу;

да се село Костолац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје досадање општине кладовске, у срезу кључком, округа крајинског, и прида општини маловрбичкој, у истом срезу и округу;

да се село Дејановац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од своје досадање општине алдинске, у срезу заглавском, округа тимочког, и да за себе образује општину под називом општина дејановачка;

да се ниже именована села у срезу јадранском, округа подринског, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од своје досадање општине бадањске, у срезу јадранском, округа подринског, и образују за себе општине, и то: село Горња Бадања да образује за себе оп-

штину под називом: општина горњо-бадањска; — села Рибарица и Југовићи, да образују за себе општину под називом општина рибаричка, и села: Доња Бадања, Сипуља и Филиповићи, да образују за себе општину под називом: општина доњо-бадањска, — све у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 4 фебруара 1905 г. у Београду.

На основу чл. 8. закона за мерење, опис и идентификовање криваца, Министар Унутрашњих Дела прописује ова

ПРАВИЛА.

1. О антропометријско-полицијском одељењу.

Чл. 1. Антропометријско-полицијско одељење као саставни део Министарства Унутрашњих Дела, у погледу надзора и дисциплине, подчињено је непосредно Министарству (чл. 1-ви закона).

Чл. 2. У погледу рада, у смислу чл. 4. закона, одељење ово имаће своје засебне књиге и деловодство, као одсек полицијско одељења Министарства. Сва важнија акта одељења потписиваће Министар или Начелник Министарства, а шеф премапотписивати.

Чл. 3. Како књиге тако и картони за уписивање мера, описа и биографија криваца, морају бити у духу Бертилоновог система и по обрасцима који су у интернационалној употреби.

Чл. 4. Картони не смеју бити дужи од 146, ни шири од 142 m. m.

Чл. 5. Испуњени картони чуваће се у нарочито за ово удешеним кутијама, пошто се претходно среде — класифицирају — по мерама и азбучном реду.

На овим последњим картонима биће утиснуте и фотографије измерених лица.

Чл. 6. Антропометријско-полицијско одељење има свој печат с овим натписом: „Антропометријско-полицијско одељење Министарства Унутрашњих Дела.“

Чл. 7. Особље новог одељења састоји се из два указна чиновника од којих је један шеф одељења, два практиканта и једног фотографа.

Ово особље може се, према потреби, и повећати и смањити.

Чл. 8. Дужности шефа одељења ове су:
а, Да се стара о тачном вршењу свију оних дужности о којима је реч у чл. 4. закона;

б, Да сређује, чува и објављује преко службеног листа Министарства прикупљене податке како о мерама и описима криваца, тако и о кретању криминалитета у земљи;

в, Да по тражењу судских и полицијских власти, доставља овима тачне податке о сваком измереном кривцу, или о сваком извршеном злочину;

г, Да, по тражењу ових истих власти, предузима потребне кораке за истраживање појединих криваца у иностранству, или за прибрирање података о њима;

д, Да одржава везе с антропометријским одељењима у иностранству, шаљући

им податке о њиховим поданицима, који би се на свагда прогнали из Србије;

ђ, Да, у име и по одобрењу Министарства, издаје полицијским властима упутства и наредбе како у погледу проналазка криваца, тако и у погледу прибирања података о кретању криминалитета;

е, Да по наређењу Министарства отвара повремени курсеве при одељењу ради обучавања полицијских чиновника у систему Бергилоновом, и

ж. Да се стара о уређивању службеног органа Министарства, по упутствима Министарства.

Чл. 9. Чиновник и службеници, који буду одређени на рад у антропометријско-полицијско одељење, у погледу рада, надзора и дисциплине, зависе од шефа одељења у оном истом смислу, у коме и особље по осталим полицијским надлештвима зависи од својих непосредних старшина.

II. О курсу при антропометријско-полицијском одељењу.

Чл. 10. Чим буде створена могућност за отварање антропометријско-полицијских одељења и у оним местима, о којима је реч у чл. 1-ом закона, при одељењу у Београду отвориће се нарочити курсеви за практичну и теоријску обуку чиновника у антропометријском мерењу, описивању и идентификовању криваца.

Чл. 11. Право на посеђивање овог курса имаће сви полицијски писари. Од пријављених кандидата потребан број изабраће Министар унутрашњих дела према њиховим квалификацијама.

Чл. 12. По свршеној обуци и положеном испиту пред комисијом, састављеном из шефа одељења и још 2 полицијска чиновника, слушаоцима ће се издати сведочење, с којима ће имати првенствено право на службу у антропометријско-полицијским одељењима.

III. О уређивању и растурању службеног листа.

Чл. 13. Лист „Полицијски Гласник“, до сада приватна својина, постаје службени орган Министарства, по споразуму са његовим власником.

Чл. 14. Задатак је „Полицијског Гласника“ да потпомаже личну и имовну безбедност у земљи с једне, и да утиче на стручно образовање полицијских и општинских чиновника и службеника с друге стране.

Чл. 15. „Полицијски Гласник“ излазиће једанпут, а према потреби и више пута недељно, на једном или на више табака, и доносиће:

а, Све указе и расписе по струци полицијској;

б, Све службене објаве кривичне природе, како полицијских тако и судских власти у земљи;

в, Потернице и фотографије криваца који се траже, како наших тако и интернационалних, као и свих оних личности, чија је идентичност непозната.

У недостатку овог материјала, лист ће се попуњавати стручним чланцима из наше и стране књижевности, објашњењима појединих законских прописа од стране виших административних власти или струч-

них лица, поукама и обавештењима за поједине полицијске и општинске радње и, најзад, поучно-забавном лектиром.

Чл. 16. Свима полицијским властима у земљи ставља се у дужност, да своје службене објаве и расписе за проналазак криваца, као и извештаје о њиховом проналазку, шаљу непосредно уредништву „Полицијског Гласника“ ради бржег објављивања.

Чл. 17. На Полицијски Гласник претплаћиваће се и у будуће:

а, Полицијски и општинске канцеларије;

б, Полицијски и општински чиновници, и

в, Механске и кафанске радње.

Чл. 18. Сиромашним сеоским механичарима слаће се лист бесплатно на предлог дотичног среског начелника, а по решењу Министра.

Чл. 19. Цена је листу:

а. За државна и општинска надлештва по 20 динара на годину, и

б. За све друге по 12 дин. на годину.

Чл. 20. Претплату на „Полицијски Гласник“ скупљаће полицијске власти под надзором старешине надлештва, и то: за прво полугође најдаље до краја јануара, а за друго до краја јула дотичне године, и слати непосредно благајници Министарства унутрашњих дела.

Чл. 21. За непокупљену претплату одговараће, на првом месту, лице коме је њено скупљање специјално у дужност стављено, а на другом сам старешина надлештва.

Чл. 22. Новац добивен од претплате употребљаваће се:

а, на трошкове око оснивања, штампања и издавања листа, рачунајући у ове и плате уреднику, администратору, експедитору и коректору, које ће постављати Министар унутрашњих дела;

б, на образовање и издржавање антропометријско-полицијских одељења како у Београду тако и у унутрашњости;

в, на унапређење полицијске струке путем издавања стручних и поучних криминалних дела, и

г, на исплату трошкова, које би полицијске власти у унутрашњости учиниле по наредби антропометријско-полицијског одељења, око фотографисања појединих криваца, или предмета кривичних дела, или непознатих лешева.

Чл. 23. Правила ова важе од 1. јануара 1905. год. и њима се замењују сви досадашњи расписи о „Полицијском Гласнику.“

ПБр. 19622.

31. децембра 1904. год.

у Београду.

Министар
унутрашњих дела

Стој. М. Протић с. р.

РАСПИСИ

Свима окружним начелствима и
Управи града Београда

Господин Министар правде, својим писмом од 24. о. м-ца Бр. 811. јавно ми је: — „Услед сукоба, који се појавио између Министра унутр. дела и Министра војног, о питању: која је власт, полицијска или војна, надлежна за извиђање и суђење

истуца, које учине војници кад су на одсуству? ја сам по тражењу г. Министра војног, умолио Касациони суд, да на основу тач. 2. § 16. свога устројства даде своје мишљење о томе питању.

Касациони суд, у општој својој седници од 13. јануара тек. год. Бр. 12554, донео је, и саопштио ми је ову своју одлуку:

Изложено питање јасно је регулисано чл. 69. уредбе о војној дисциплини од 3. марта 1896 год., (збор. LI. стр. 193), на коју се одредбу г. Министар војни позива, и то другим одељком тога члана, који гласи: „Ако је иступ расправљен и казна изречена, а међутим су војници већ на служби, грађанске власти достављају пресуде војним властима које их извршују.

По нахођењу Касационог суда, изрази: „Ако је иступ расправљен и казна изречена и грађанске власти достављају пресуде војним властима“, одређено показују, да је, у случају, ако би војник, налазећи се на одсуству или на отпусту, учинио иступ, за извиђање и изрицање пресуде надлежна грађанско-полицијска власт за све време, докле би се тај војник на одсуству налазио.

Што се тиче извршења саме пресуде, закон је изречно предвидео, да дотична грађанска власт не може своју пресуду сама извршити, кад год је осуђени војни обвезник већ на војној дужности, али ни чл. 69., нити које друго наређење ове уредбе, не предвиђа шта ће бити, ако је пресуда о истушној кривици изречена, а војник још није отишао на војну дужност пошто му одсуство или отпуст још траје. Ну по мишљењу Касационог суда, из наведених израза: „ако је иступ расправљен и казна изречена, а међутим војници су већ на служби“, — аргументом се *contrario* излази закључак: да су грађанске власти надлежне саме извршити своју пресуду, ако би се кажњени војник на одсуству — ван службе — налазио, као што то прописује §. 24. полиц. уредбе, коју одредбу није ни било потребе уредбом о војној дисциплини мењати, јер се тада не крњи начело, изражено у чл. 69., по коме војник због истушних кривица не може бити задржан изван његове команде преко одобреног му времена.

„Према овоме Касациони је Суд мишљења: „да је полицијска власт надлежна, како за извиђање и суђење истуца, које учине војници кад су на одсуству, тако и за извршење своје пресуде, све докле, док се њеним радом не би војник ометао и спречавао у извршењу својих војних дужности, а то је, за све време, док би се војник на одсуству — ван војне дужности — налазио.“

У саопштењу овога, препоручујем начелству — управи — да се с подручним му властима у будуће управља по овом тумачењу Касационог суда.

ПБр. 1993.

27. јануара 1905. год.

у Београду.

Министар
унутрашњих дела.

Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

ИСТОРИЈА КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА¹⁾

Рад на стварању казненог законика почиње од 1855 године; све дотле није било никаквих покушаја, да се изради казнени законик. Србија је дотле имала израђен само Грађански Законик, који је донет 1844 год. Кривична дела су се стално судила по појединим законима, уредбама, указима, решењима, која су доношена само за извесно кривично дело или извесну врсту кривичних дела. Са умножавањем кривичних дела, морало се почети мислити на израду казненог законика, јер се појединим законима, који су тада постојали, нису могли обухватити сва кривична дела, нити су судови могли лако да се нађу у тако великом броју појединих закона.

Иницијатива за израду казненог законика потекла је од самог тадашњег кнеза Александра Кара-Ђорђевића. Он је 1 јуна 1855 год. упутио „Совету Књажевства Србског“ акт под бр. 617. у коме је изложио потребу, да се напишу закони „по којима се нарушитељи и притеснитељи права или имања или слободе казнити имају.“ Ту је потребу осетило и само „Правитељство Србско“, те је издало низ специјалних закона кривичних, но они су се, како он даље у том акту вели, показали „недостаточни, непримљиви, а по неки сасвим и несразмерно строги према општем православном појатију о кривицама тако, да они целу државу, коју ова при казнењу преступника има, често премашају, а поред тога повода страном изображеном свету дају, да овај у опште законе наше као варварске и противне духу столетија у коме живимо, оцењује и критизира“. То су биле побуде које су га нагнале да препоручи Савету, да одмах састави једну комисију која би израдила пројекат и казненог законика и законика о поступку судском у кривичним делима, и да израђене пројекте пошаље њему на разматрање и одобрење.

Совет је на горњи кнежев акт одговорио својим актом од 17 јуна 1855 бр. 618. у коме је изложио своје мишљење, које је било противно кнежевом мишљењу, т. ј. да не треба одмах доносити ни казнени законик ни законик о кривичном поступку. Разлог за овакво мишљење био је тај, да не треба народ тако нагло оптерећивати многим законима, но да у том правцу треба постепено радити према појављеним потребама. Навео је даље као разлог и тешкоћу у примени грађанског законика, на који се народ и судије привићи не могу и велико оптерећење судских и полицијских власти грађанским поступком тако, „да се са свију страна само једини глас чује, да је прекомерно тешко да се не рекне немогућно по њему дејствовати.“ С тога је Савет био мишљења, да је корисније и целесходније испитати, шта изазива ту тешкоћу при примени већ

изданих законика, „да ли њина нејасност и нецелесходност, да ли невештина судских власти, да ли неприготовљеност народа нашег за оволике и оваке формалности смета“, и да према томе правитељству треба дати времена да једну по једну од тих тешкоћа уклања. Грађански законик, вели Савет, изазвале су саме потребе народа, предмети и збића његова су свакидашња, да их сваки и приватни и судија познаје, што важи и за грађански поступак, „но за кривични законик и поступак Совет не увиђа никакве потребе.“ Према појављеним потребама, вели Савет, „правленије“ је издавало поједине законе кривичне, што ће и у будуће радити „и ова се струка законодавства врло срећно код нас практикује, нит' има тужбе од власти, нит' од народа, да незнају шта им чинити надлежи.“ И ово је сасвим природно. „Наш је народ још у стању патријархалном.“ Злочинства која се догађају колико су ретка толико су проста. „Редка се лагано а проста просто и суде и поправљају и предупређују и казне.“ Даља резоновања Савета у поменутом акту доносимо у целини због своје интересантности. Он даље вели: „не би дакле добро било итати с подмирењем онога, чега се потреба не појављује. Човек добар не потребује закона. Закон је производ нужде за предупређивање зла и само се пише за оне који су зли. Закон је подобан лекарству, а лекарство здрав не узима већ болестан. Наш народ у овом смотрењу тако је добар и тако је здрав, како можда ниједан у Европи. Нит' му треба дакле много лекарства, ни много поправљања, на против треба га предохранавати од многих закона из којих би он мношество родова злочинства тек могао учити. Даље сваки народ има свој морал, своје обичаје и по томе сваки треба да има свој правац за правила свог друштвеног живота. У једном народу појавило се ово или оно злочинство, управитељи народни положили су сходна правила и предупређењу њиховом, данас једног, сутра другог. Скуп оваких правила тек сачинио је законик, и онај, који је имао потребу по истом судити или судити се, имао је добро извикнути законик своје земље. Отуда толика разлика међу разним законима. Рађа се питање, какав ће се да напише код нас законик. Ако ли ће се написати стран, пита се да ли ће бити сходан нашем народу. Ако ће се написати домаћи, тај је немогућан, почем се нису показали толики случајеви, нити су написани толики закони, да би законик читав саставити могли. Писање дакле законика кривичног и по делу кривични судског поступка било би подобно употребљењу незрелог и тек започетог плода. И по томе као што је наш народ још у стању непокованом, тако ће боље бити у овоме и одржавати га, руководећи га досадашњим мерама и добру његовоме и не производити у њему потребе, које он сам не осећа. К' предупређењу, исправљању и кажњењу мањих и већих у земљи појавивших се преступленија, правленије се наше повремено постарело о сходним законима, међу којима могуће је да има гдекојих оштријих, него што је праведно. Такав би се могао на-

Команданту жандармерије, свима окружним начелствима и Управи града Београда

Чланом 8. уредбе о формацији полицијске жандармерије од 28. јула 1884. године, и чл. 12. уредбе о формацији окружне жандармерије, од 14. априла 1899. године, прописана је, као саставни део одела, и жандармска значка.

По чл. 9. прописа о оделу целокупне војске српске, које је прописано по уредби од 15. децембра 1900. год. АФБр. 10158, ову значку носе жандарми кад год су на служби.

Под жандармском пак службом разуме се поред оне у кругу касарне, и свака појава њихова ван касарне, било да су придодати којој власти на службу, било да ову врше по непосредним налозима својих претпостављених у касарни, и по томе, кад год је жандарм ван своје касарне, ма по коме пута, он мора носити и своју жандармску значку, онако, како је прописано.

И ако су прописи о овоме јасни, ипак се догађало, да се на улици виђају многи жандарми без ове значке, и кад службено дејствују, и кад својим послом изађу из касарне.

Овакво поступање не само да је противно поменути прописима, него доноси и ту незгоду, што се на случај, да такав жандарм учини какву погрешку, односно кривицу, не може утврдити који је то учинио, те по много пута, према околностима које се стекну, искуси казну онај који није крив.

Да би се горњи прописи законски одржали у снази и отклониле све незгоде, које могу да наступе отуда, што се они не врше, наређује се команданту, да свима жандармима, који се налазе у Београду, нареди, да ни један не сме изаћи из круга касарне без жандармске значке, било да тај излазак чини службено, било по своме приватном послу, нити без ове значке бити ма где и ма кад, кад је ван касарне, а начелству, опет, да ово нареди жандармима, који су на служби код њега и у округу код разних надлештава.

Свако противно поступање жандарма треба сматрати као повреду дужности и поступати по закону.

Поред овога и командант Управа и начелства обавестиће органе, код којих се жандарми налазе са службом, да је ношење значке једна законска дужност, и да их од ове не могу ни они ослободити, јер је бивало да су поједини жандарми тражили ове повластице, па су им оне по кадшто и чињене.

ПБр. 2133. — Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 24 јануара, 1905 године, у Београду.

¹⁾ Сви документи, по којима је израђена историја казненог законика, узети су из Државне Архиве: Државни Савет за 1855, 56, 57, 58, 59, и 60 годину.

звати закон о поари и крађи, закон против хајдука у извесна два окружја, закон против паљења у приоречком окружју, а ако има још који овима подобан. Но то нису закони постојали, који до века трајати имају, па да их Европа с основом варварским називати може. То су закони при појединачној се потреби ванредно издани и магновењем предупредују зла, подобни законима у обсадном стању прописанима, какви се сваки час у целој Европи налазе. И ови закони, кад престане њина потреба, укидају се, и администрација долази у стање нормално. Речени закони, код нас издани, извесну су полицију принели, и заиста мање је хајдука, мање паљења, мање поара и крађе, него што је свега тога било пре изданија речених закона. Совјет је проучио уверење, да у следству закона о поари и крађи знаменито су се ова злочинства умањила. Но рећи ће ко, да у том много високчајше помиловање доприноси; али ако би се и ово унело, то онда с једне стране сведочи, да опет закон није престор, кад се помиловање допушта, с друге пак да к добру приноси, почем би без њега много више злочинаста догађало се. Совету није познато да спреми изображенији свет законе наше варварским назива: напротив познато му је да се безбедност животна и путовања по нашој земљи у Европи над свима земљама преузноси, и налази, да ће ово бити право мерило, по коме наше стање морално оцењивати ваља. Ако се зна да је когод законе наше варварским назвао: то Совет претпоставља с властима нашим извршитељима, да су оне такву љагу на нашу земљу сходним начином оповргне, или ако то нису учиниле, да ће оне у добром разумевању дужности своје незадржамо то учинити. Материјала за ово има препуно куд год се у Европи погледи, где се ванредни закони за ванредна онстојетелства прописују, пак још с највећом штедњом помиловања извршују, Совет незнајући за такву љагу од изображеног странаг света нашем правленију нанесену, ограничава се решителним својим отвршењем, да он тог потварања никако не признаје, и да таквог изображеног странца можда не само његово отачество упућује. По овоме част има Совет у душиој понизности вашој светлости предложити да се одмах и невремено к сочинењу кривичног законика и по делу кривичног судског поступка не приступа, но да се овај посао одложи донде докле грађански законик и по грађанске парнице судски поступак у нашем народу њиме своје не утврди и осим тога докле се права потреба криминални ови књига не покаже, међутим пак да се судови по постојећим за криминале прописима владају. . . . .

На овај акт Совета кнез је одговорио тек 23 јануара 1856. својим актом под № 1144. у коме између осталог вели „из многогодишње занимање које са кривичним делима, и нарочито вниманије, које сам при предлогу исти обрђао, да ли су ми противна убеђења (советским), које ме и сада при закључењу моме од 1 јуна прошле године № 617 укрепљују.“ Позвао је Совет да понова расмотри његов предлог како за добро нађе, да одреди коми-

сију ради састављања пројекта. У исто време послао је Совету један табеларни преглед кривичних дела по њиховој врсти за 1844, 1845, 1852, 1853 и 1854 годину, да би комисија у свој пројект унела оне случајеве, који су се обично код нас показивали.

После овакве изјаве кнежеве Совет није више затезао, нити је давао противразлоге већ је актом својим од 11 фебруара 1856 № 112 известио кнеза, да је одредио комисију, које ће саставити и Совету поднети пројекат кривичног законика, и да ће у своје време приступити и „к сочиненију судског поступка.“ У комисију за израду пројекта казненог законика били су ушли: Стефан Магазиновић као председник, а Рајко Лешјанин, први секретар Совета, Јефрем Грујић, други секретар Совета, Филип Христић члан врховног Касационог Суда и Ђорђе Ценић, који је у почетку из комисије иступио и на своју дужност у Врховни Суд вратио се, као чланови комисије.

Комисија је за годину дана израдила пројект, предала га Совету и овај га актом од 27 априла 1857 год. № 585 упутио с још неким другим пројектима „понежитељству правосудја.“ У исто време понечитељству је било незгодно да пројект угледа и своје мишљење о њему да поднесе Совету.

Понечитељство није поступило по предњем налогу Совета, те је овај био принуђен да другим актом од 17 децембра 1856 г. № 1649 понова тражи од понечитељства, да му врати пројект заједно са својим мишљењем, ако је с прегледањем готово, а ако није, да наведе узроке зашто му није било могуће до сада то учинити.

Понечитељство је после овога 4 фебруара 1858 год. актом № 5723 вратило Совету израђени пројект казненог законика заједно са пројектом закона којим ће се исти обнародовати и осталим пројектима са извештајем да их није могло прегледати, те не може послати ни своје мишљење о њима, невидећи за разлог оклевању, што се бавимо преустројством врховног и Касационог Суда и састављен неких других законских пројеката (измена у поступку судском за грађанске парнице и преуређењу степишног судског поступка).

Комисијски пројект казненог законика садржао је у себи:

I. Увод §§ 1—13. Ту се одређује шта је „преступљење“; деоба њихова и која се лица по овом закону имају судити.

II. Прва или обшта част. Ту се излаже општи део казненог законика у осам глава: о казнама (1. смртна казна 2. робија, 3. заточење, 4. лишење звања, 5. затвор, 6. новчана казна, 7. телесна казна, 8. одузимање појединих предмета, 9. забрана самосталног упражњавања извесног заната или занимања, и 10. протеривање из земље или из једног места у друго. Шиб и метање на точак по претходаном одобрењу Совета изостављено је. Вечна робија и вечна заточење сведени су на двадесетгодишњу робију односно заточење. Телесна казна усвојена је по изузетку и ограничења по 50 удараца); о покушају; о сучасницима; помоћницима и јатацима; о извињавајућим и олакшавајућим околностима; о отежавајућим околностима; о стицају злочиних и кривичних преступљења; о поврату; о застарелости злочиних и кривичних преступљења.

III. Част друга §§ 82—345. Овде се говори о појединим врстама „злочиних и кривичних преступљења“ понаособ и о њиховом кажњењу. Овај се део дели на двадесет и три главе, почињући од девете до тридесет прве закључно.

IV. Част трећа. §§ 346—450 садржи „полицајна преступљења“. Дели се на четрнаест глава и 104 §§.

V. Закон којим ће се спровести и обнародовати казени законик.

Уз овај пројект дошли су и други закони, који се нас непосредно не тичу, те их и не помињемо.

Овај комисијски пројект био је и штампан и само је требао да добије одобрење кнежево, то да буде обнародован и да добије обавезну силу. Али је 1858 год. с одласком кнеза А. Карађорђевића из Србије и доласком кнеза Милоша цео посао застао.

По доласку кнеза Милоша питање о казненом законик покреноу је сам Совет јеш септембра месеца исте 1858 го., и ако је раније, кад је А. Карађорђевић предложио да се изради казени законик, био томе противан. Пред Советом су тада била два пројекта; један који је комисија израдила, и други, који је израдио неки Сима Станисављевић, адвокат београдски. Совет одреди комисију, којој је био председник Лазар Арсенијевић, а чланови: А. Ј. Ненадовић, Ф. Христић, Ј. Филиповић, Сава Илић и још неколико способних лица са задатком да обадва пројекта прегледа и Совет поднесе мишљење давши јој и то право, да може оба пројекта преиначавати и нов начинити.

Комисија је брзо свршила свој посао и Совету послала своје мишљење 3 октобра 1858 год. У свом извештају комисија вели, да је за основу узела пројект раније комисије са неким изменама и допунама; изменила је терминологију појединих кривичних дела и увела као нову судску казну: губитак грађанске части. Даље извештава, да је прегледала и уредила „прву или обшту част казненог законика“, а да се није упуштала у прегледање и израђивање „особене части“, него ће то урадити тек пошто се општи део обнародује, да би народ и судије имали времена да се упознају с најважнијим општим делом. Предложила је да се при обнародовању општег дела дода, да ће исти почети важити доцније, пошто се изда и специјални део.

Совет, пошто је примио овај извештај држао је више седница и усвојио пројект комисије „с неким месним изменама“. Свршив тај посао, одмах је 20 априла 1859 год. № 662 послао извештај кнезу у коме пре свега излаже неопходну потребу, да се за нашу земљу изради казени законик. „Између свију интереса“, каже Совет у извештају, „које човек може имати у држави, најзнатији су му сигурност живота, личности, части, имања и слобода његова. То су услови људског опстанка у држави, то га највише и веже за дру-

жесток државни живот. Закони, који још те интересе осигуравају долазе на прво место у системи законодавства у свакој добро уређеној држави, као што се ове и труде да свим грађанима с те стране највећу и могућу сигурност даду, отуда је код свију народа у пословицу прешло да је боље да 99 зликоваца некажњени остану него један праведан да страда. "Даће вели како чак ни у грађанским споровима, где здрав разум може лако да пресуди, шта је чије, не могу се људи ослонити на мишљење судијско, већ траже писане законе, а „колико већа потреба мора се показати у казненом законнику, где није довољно да је ко крив, него и колико је крив, да се према томе и казни подвргне.“ „Да би се кривци једног рода преступленија или злочинства једнако казнити могли, овде није довољно само здрав разум човечији, него се захтевају положителни закони и то за преступленије сваког рода, дакле општи казнителни законик, како би сви судови за једнака преступленија и подједнаке казне изрицати могли“, и после овога Совет одма додаје неко „књажевство српско“ стоји у том погледу жалосно тако, да и оно мало закона, што их има не ваља, јер су сувише строги и нецелиходни, те се у сваком скоро случају мора прибегавати помиловању. На основу свега тога указује кнезу колика је потреба да се напише општи казнени законик, наводи рад на том пољу за владе кнеза А. Карађорђевића, јавља да је комисија посао свршила, износи садржину комисијског извештаја и моли кнеза да га усвоји и по њему поступи.

Овоме је следовало акт кнежев упућен Совету 15 јула 1859 год. № 1908 у коме се каже, да је кнез „пројект законика за злочинства и преступленије“ одобрио и да препоручује Совету да он нареди, да се верно тексту, који му се шаље, потребан број штампана и њему на потврђење поднесе.

Општи део казног законика био је одобрен и обнародован. Одмах за тим комисија је започела рад на специјалном делу и по свршетку послала га кнезу са својим извештајем. Кнез тај пројекат пошље најпре Народној Скупштини на углед и ова је, пошто јој је од ње нарочито за то изабрани одбор поднео извештај 22 септембра 1859 г. кнезу да је пројект прегледала и ставила неке примедбе на њега. Томе је истог дана (24 септембра) следовало кнежево решење, којим се неке примедбе усвајају, али већи број одбацује.

Представничество књажевско по налогу кнежевом послало је 30 октобра 1859 г. № 4907 Совету пројект, који садржи другу и трећу част казнителног законика. Совет је 1 фебруара 1860 № 223 известио кнеза, да је примио послати пројект, да га је прегледао и с неким малим изменама и доцнуама усвојио и да га подноси њему на „височајше“ одобрење додавши у исто време, да је терминологију општег раније изданог дела о појединим кривично правним појмовима и делима заменио терминологијом другог и трећег дела казног законика; да је решио да се сва три дела сад уједно штампају и да подноси закон којим се уведе у живот крими-

нални (казнителни) законик за Књажевство Србију“, који има 9 §§-а.

3 фебруара 1860 год. № 342 пише кнез Совету: „Поднешене ми писмом Совета од 1 т. м. № 223 пројекта закона ја сам одобрио, на повраћајући исте ја препоручујем Совету да их печатати даде, а по том да и мени на потврђење донесе.“ Совет је одмах 4 фебруара № 344 наредио инспектору „правителствене књигопечатње“ да штампа 100 комада оригинала и 2650 комада копија. Пројект казног законика са уводним законом је штампан и послат „представничеству књажевском“, а ово је 29 марта 1860 № 986 упутило Совету по један примерак од пројекта казног законика и закона којим се исти у живот уводи.

Совет је дуго оклевао да прегледа послате књиге и да поднесе кнезу своје мишљење. С тога је кнез 10 јула 1860 год. укорео Совет, и овај је одмах на главној седници расмотрио поменуте пројекте и већ сутра дан 11 јула 1860 № 1179 послао кнезу овакав извештај: Пројект криминалног законика комисијско прерађен, Совет је, узевши га у главном заседању свом на расуђење, исти с неким у тексту учињеним изменама одобрио и чисто има га Вашој Светлости по височајшој препоруци од јучерањег на височајше потврђење у понизности поднети.“

Из наведеног се види да је Совет пројект казног законика послао кнезу на потврђење 11 јула 1860 год., међутим из оригиналног казног законика, који се налази у Министарству правде као и изслужбених издања казног законика види се да је исти потписан 29 марта 1860 г. Откуд је ово, како је ово могло бити нисам могао пронаћи, јер у Државној Архиви нисам могао наћи ниједан податак који би објаснио ову противуречност. Из извештаја Државног Савета од 11 јула 1860 бр. 1179 види се да казн. законик није био потписан 29 марта 1860, јер да је то било, кнез не би тражио од Савета да му шаље пројекте, а сем тог види се да Савет 11 јула 1860 шаље кнезу пројекте на „височајше потврђење.“ Могло би се мислити да кнез није усвојио измене саветске, те је остало онако, како је он одобрио још 3 фебруара 1860 год. и свој потпис на оригиналу антидатирао. Но, ово је тешко замислити, кад § 1 уводног закона одређује, да ће казнени законик ступити у живот „по истечењу шест недеља од дана, кад га кнез потпише“, то значи 13 маја.

Д-р Бож. В. Марковић

О ИСЛЕДНИКУ

Најблагодарнији позив за човека, који хоће свој живот да посвети добру своје земље, јесте без сваке сумње *полицијска служба*. Такав је случај нарочито код нас, где је полицији дата иследна власт по свима кривичним делима, где је на полицији остављена сва брига о личној и имаовној безбедности грађана. На кад је тако узвишен позив полиције, свакако да и људи,

који хоће да уђу у њен кадар, треба да буду одабрани, честити и спремни да жртвују све, па и живот свој за љубав тога узвишенога задатка.

Код нас ступају у полицијску службу већином људи, који нису довољно свесни о узвишености новог позива, и о огромности моралне одговорности, која пада на њих од онога часа, од када су постали полицијским службеницима, те отуда и долази да често надају у грешке, које задире и шкоде интересима појединаца; то су у главном и узроци, који изазивају код грађанства омразу према полицији и свима органима, која врше полицијску службу.

Да би се све то избегло, „*Полицијски Гласник*“ ће износити низ популарних чланака и расправа о свима грамама полицијске службе, и о свима дужностима полицијских службеника, надајући се, да ће читаоци подпрсти из њих стварних користи. У томе ће само „*Полицијски Гласник*“ наћи моралне награде.

Ко хоће да се посвети полицијској служби, било то као чиновник или нижи службеник, мора пре свега бити начисто с тиме, да ова захтева потпуну преданост и посвећеност послу, неуморно учење и гвоздену вољу. Ну и пре свега овога на прво место долази челично здравље. Ко свега тога нема и неће тако да се ода служби, нека се ода каквом другом послу, јер овде не само да му неће добро ићи, већ може постати несрећан човек.

Од свакога се полицајца захтева много општих знања, као и то да уђе потпуно у посао свога позива, што ће постићи само неуморним радом. Полицајац треба да се разуме у свима правцима човечијег живота, мора да се брине за добро свакога, да се за све интересује и да из свакога догађаја, свакога разговора и из свега другог извлачи за себе поуке.

Што год човек научи у животу, може му у полицијској служби користити један пут, а врло лако и више пута. Пропусти ли пак што полицијски службеник да научи, он ће то ма када бар једанпут горко искусити у доцнијој пракси.

Није тешко полицијском службенику да стекне потребна знања, нарочито за то, што се од њега не захтева нека виша научна спрема. Најпотребније му је, да из свакодневнога живота, из најобичнијих догађаја уме извући за себе неке користи и поуке. Треба увек добро да отвори очи, да му ништа не промакне што се дешава пред њим и око њега, па о свему томе да промишља. Од људи, које најобичније среће у животу, може да добије корисна знања. Сваки човек по нешто добро зна, и најрадије говори о ономе што најбоље зна. Сама природа полицијске службе таква је, да се њен службеник свакодневно среће и састаје са људима из свију класа друштвених. То бива на улицама, на железницама, у кафанама и друштвима итд. Време је за свакога раденог човека скупо, а за полицијског службеника нарочито. Он га не сме траћити, већ ма у каквом свом односу, ма у ком друштву и у ма које доба, он га мора корисно употребљивати, те ће тада бити од користи друштву, и на тај начин одговорити своме светоме задатку.

Кад се ма у којој прилици полицијски службеник састане било са каквим човеком, треба увек да га наведе да говори о ономе што најбоље зна, било по природи свога делокруга рада или ма откуд другде. Полицајац нарочито не треба да прави разлику, да ли ће то бити научењак или сељак, амалин или чиновник, газда или слуга. То не мења ствар. Свако ће од њих знати нешто, што ће моћи полицијском службенику у току даљег рада бити од користи. Увек је боље пустити другога да говори о ономе што разуме, него ли говорити о ма каквим тричаријама и глупостима.

Тај начин учења најлакши је приликом службених излета и приликом приватних шетњи. Човек треба да види кад се прави воденица, треба да гледа рад земљорадника, занатлијин, па чак и оштрача ножева, и по нашем мишљењу, кад полицијски службеник од свега тога добије ма какве поуке, оне ће му ипак кад тад моћи бити од користи у служби.

Нарочите примене и велике услуге може имати полицијски службеник, ако се увек добро обавести и упозна са предлогом у коме ће имати службеног посла. У нашим приликама полицијским службеницима, нарочито унутрашњости, могу бити од користи *мапе*. Ну и оне нису довољне за то, што се у понеким местима и пределима мењају разне ствари, а *мапе* се не поправљају сваке године; с друге стране и најбоља карта не представља пределе тако добро, као што су они заиста у природи. Најтачније проматрање околине, уочавање, прибележавање и памћење свега што може бити од вредности за истрагу, то треба да ставља себи у дужност сваки полицијски службеник приликом истраживања појединих кривичних дела, ако хоће да има успеха и користи од свега тога. На службене путеве и излете треба да иде увек са картама и скицама тих предела, где се десно какав злочини случај; у њих треба да учртва и бележи све што је ново, као н. пр.: зграде, улице, путеве, исечене шуме, исушене баре, гумна ит.д.

Полицијски службеник треба много да полага на то, што ће право стање у стварности и природи увек саврњивати са оним стањем представљеним на *мапи*, па ма се све то и слагало. У природи је све друкчије, но што је на *карти*, и човек добива погрешну слику правога стања; саврни ли пак он природно постојање са оним представљеним на *карти*, добиће представу потпуно сагласну са стварношћу, и она ће му остати за цео живот. Чује ли иследник, који је тако радио, да се тамо и тамо десило какво злочино дело, одмах ће узети своју карту, представиће себи у памети слику тога предела каква је у стварности и добиће *полазну тачку* за истрагу, што је без сваке сумње једна од најважнијих чињеница у кривичним истрагама.

Приликом службених излазака и шетњи, иследнику треба да је даћи важан задатак, да уме *уознавати људе*. При том није главна ствар, да полицијски службеник упознаје масу света, већ да уме упознати оне људе, који који му могу бити потпора при истрази. Ови се деле на две

групе: *на људе од поверења, и људе који располажу нарочитим знањима.*

Међу првима не треба разумети какве потајнике или ти пак и шпијоне, већ часне, одлучне и искусне људе, на чије се исказе и суђења иследник може ослонити у важним кривичним случајевима. На жалост никако није природни закон, да је председник општине увек најпаветнији и најпоузданији човек у општини, али за то иследник треба да зна ко је тај човек, да га уме потражити и ослонити се на њега у невољи. Ако се иследник у своје време о томе обавестио, избећи ће многе незгоде и моћи ће се славити многим успесима, којих не би могао имати без туђе, али уједно и сигурне помоћи.

Друга се група тиче људи, који имају особита стручна знања или друга каква искуства, која могу бити од користи иследнику и бити му потпора у датим кривичним случајевима. Ти се пак људи могу узимати у помоћ само онда, ако иследник још из раније зна за њихова искуства и стручност; тражење и пропитивање о њима у последњем часу не води циљу и успеху.

Један је човек, рецимо вешт и искусан ловац, од њега иследник не само да може имати користи кад је у питању крађа дивљачи, већ од њега може добити корисних обавештења и кад су у питању трагови остављени од ногу или од крви. Други је човек љубитељ фотографисања и биће готово увек на услузи иследнику да му бесплатно слика место на коме је извршено кривично дело. Трећи је опет прошао доста крајева и света, па ће по дијалекту говора притвореникова моћи дати иследнику обавештења, да ли је притвореник заиста из онога места, за које тврди да је. Четврти се разуме добро у коњарству, пети има добар микроскоп, шести има изврснога пса, који њушкањем може да уђе у траг скривеном злочинцу, седми је вешт у гипсирању, и т. д. Кад се узме у обзир, како је велики обим разноврсности кривичних дела, која се свакодневно дешавају укод нас, па ако још иследник буде свестан да употреби корисно све што напред поменуемо, у колико то буде потреба изискивала, може се тврдити, да ће му истрага бити *савесна*, а најзад и *успешна*.

Д. В. Банић

(наставиће се)

РЕФОРМА ПРЕТХОДНЕ ИСТРАГЕ

(са десете годишње скупштине међународног Криминалистичког Удружења у Штутгарту)

Реформа претходне истраге била је најзанимљивија тачка дневног реда годишње Скупштине Међународног Криминалистичког Удружења, која се одржала прошле године у Штутгарту. Године 1903. на скупштини у Дрезди изабрана је нарочита комисија за расправу овог питања. У комисији су били проф. *Лилијентал*, са Хајделбершког универзитета, судија *Кулеман*, из Брауншвајга, председник суда *Вајнгарт* из Бауцена, проф. *Митермајер* са Гисенског универзитета, проф. *д-р Розенфелд*

са универзитета у Минстеру, државни тужилац *д-р Розенберг* из Штрасбурга и адвокат *д-р Хајнеман* из Берлина. Комисија је ова одржала неколико седница у Франкфурту на Мајни и већином гласова усвојила је 17 теза изабравши у исти мах за свога референта проф. *Лилијентала*.

Проф. *Лилијентал* указао је на штетност и непотпуност данашњег система претходне истраге у кривичном праву. Већина чланова комисије била је мишљења, да *претходна истрага треба да иде од положаја окривљенога*. Окривљеном треба дати потпуну слободу кретања. А то опет није могуће, ако је он сам на себе упућен. За то му се у свима многобројним могућим случајевима има осигурати нужча одбрана. Као непотпуност данашњег система сматра се, да лична слобода окривљеног није довољно гарантована, пошто се обично ставља у истражни притвор, пре но што је и у могућности да да довољну одбрану. За то решењу о притвору треба да претходи контрадикторан поступак. Судија се не може изузети ни из претходне истраге, али је комисија мишљења, да га ваља ограничити само на чисто судски рад. Он треба да учествује само при антиципираном прикупљању доказа и при хапшењу. При томе треба да су присутни државни тужилац, окривљени и бранилац, који има права да ставља питања. Референт се не слаже са предлогом неколицине о увођењу *контрадикторне истраге* као заштите окривљеног. Комисија је даље мишљења да *целокупну претходну истрагу ваља укинути и истражног судију заменити државним тужиоцем*. Већ данас од 100 претходних истрага државни тужилац сам свршава 73, па зашто му онда неби требало уступити и оних 27?

Проф. *Лилијентал* констатовао је, да је комисија даље нашла, да претходна истрага има задатак да припреми главни претрес, али да не сме да служи за то, да претрес скрати. Дакле, у тужби државног тужиоца треба да се каже *шта и како* има да докаже. Исказе сведока и вештака не треба дословце помињати. Тужба не треба суду да се предаје пре претреса. У почетку претреса, државни тужилац има да је прочита и онда усмено да је мотивише. Протокол претходног са слушања оптуженог, сведока и вештака не треба прочитати.

Даље комисија тражи да се ограничи *колузионски притвор* у случајевима у којима је окривљени покушао да сведоке и вештаке наговори на лажан исказ или да уништи акта и доказе. Притвор треба после једног одређеног кратког рока као и истражни притвор да престане. У осталом ваља покушај бегства код *свију* кривичних дела одређеним фактима мотивисати.

У име мањине комисијске узео је реч председник суда *Вајнгарт* из Бауцена. И он је као већина чланова комисије мишљења: да претходну истрагу ваља ограничити на мали број случајева. Поред свега тога претходна истрага пружа и битних користи и не може се са свим укинути. Она доприноси бољем разумевању ствари. За поротне судове врло је

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА У БЕОГРАДУ

За 1903. и 1904. год.

У овом листу, а у годинама 1901., 1902. и 1903. год. г. Д. Ђ. Алимшић изнео је у јасном и прегледном облику кретање криминалитета у престоници за године од 1896. до 1902.

Дошавши на положај, са кога се може пратити кретање криминалитета и прибирати подаци о њему, а поимајући значај криминално-полицијске статистике како за науку, тако и за законодавство и криминалну политику, сматрао сам за дужност да продужим овде, где је г. Алимшић стао, што и чиним, износећи овде кретање криминалитета у престоници за 1903. и 1904. годину.

Опште је позната и статистиком и науком освештана истина, да се кривична дела из дана у дан све више множе, и то у знатно већој сразмери, но што се множи људство, у пркос свију мера, које и државе, и друштва, и појединци предузимају ради њихова сузбијања.

Па не само да се кривична дела све више множе, него се у исто време појављују и све смишљенија, лукавија и дрскија, управо иду напоредо са цивилизацијом и проналасцима.

Према овоме могло се очекивати, да ће 1903. и 1904. год. у своме криминалном буџету показати према прошлогодишњем суфицит.

Из нижег излагања бројног прегледа разних крив. дела за ове две године и њиховог упоређења са оним из прошлих година, видеће се, међутим, право стање.

Почећемо прво са самоубиствима, која и ако се не могу сматрати као казнима дела ипак су свуда предмет и научног и иследничког најбрижљивијег истраживања.

Наука се са њима бави из многих разлога, а највише због тога, да пронађе мотиве и узроке са којих се она врше, па према томе да изналази и подешава и средства противу њих, јер се и она из године у годину све више множе.

Иследник при самоубиствима треба да обрати особиту пажњу, те да му под самоубиством не промакне какав опасан злочин. Било је и у нашој, а особито у иностраној пракси пуно случајева, где су убиства тако вешто маскирана у смислу самоубиства, да је се то могло утврдити тек уз најбрижљивију и свестрану истрагу. Ту иследнику не сме да остане незапажена ни једна околност, свака маленкост ту може бити од пресудног утицаја.

За ово нам може најбоље послужити скорашњи пример са убиством Миће Перића, оvd. економа, у Смедереву. Његов је леш нађен 19. децембра прошле године покрај Дунава код Смедерева. Полицијским увиђајем и лекарском секцијом нађено је у први мах, да је пок. Мића скакањем у воду сам себи живот одузео. Шта више судско-медицински експерта констатовао је у његовом мозгу изванредан дефект као знак душевне поремећености, те је тиме закључак на самоубиство постао још вероватнији. Међутим доцније, после неколико дана, поводом писама, која је

пок. Мића послао из Смедерева разним лицима, и још неких других околности, посумњало се, да овде неће бити случај самоубиства, те је поново извршена детаљнија секција, којом је утврђено да је пок. Мића прво угушен, па тек онда бачен у Дунав, да би се на тај начин прикрио траг злочинском делу, што су злочковци у неколико и успели, јер су пропали први, за истрагу најважнији моменти. Ето шта је учинила несмотреност и неувиђавност у почетку истраге.

У 1903. год. било је у Београду 14 самоубиства, а у 1904. 15.

Према „Тасиним Белешкама“ било је самоубиства у:

1882 год.	5
1884 »	6
1885 »	6
1886 »	8

Дакле за непуних 20 год. број самоубиства је се удвојио, што се утврђује и г. Алимшићевим подацима за време од 1896. до 1902. год., када их је било:

У 1896 год.	12
» 1897 »	11
» 1898 »	17
» 1899 »	8
» 1900 »	15
» 1901 »	16
» 1902 »	10

Од ових 29 самоубиства, извршених за последње две године, пада на мушке 23, а на женске 7.

По времену падају на месеце:

Јануар	3
Фебруар	2
Март	3
Април	6
Мај	2
Јун	—
Јули	—
Август	2
Септембар	4
Октобар	2
Новембар	2
Децембар	3

Дакле највише је било у месецу априлу, а у јуну и јулу није био ни један случај. И у периоду од 1896. до 1902. највише је самоубиства било у априлу. То није проста случајност, већ правило, а то ће бити по свој прилици услед наступања топлијих дана и буђења природе, чија живост и бујност непријатно утиче на суморне душе.

Узроци са којих се самоубиства врше разни су, а најобичнији су: беда и немаштина, домаће неприлике, страх од казне, разних болести, љубави и т. д. За ове прошле две године убило је се:

1. Због материјалних неприлика	8
2. » болести	7
3. » љубави	4
4. » бојазни од казне	3
5. » домаћих неприлика	3
6. Из непознатих разлога	5

Такође и начини, на који се самоубиства врше, разнолики су. Највећу улогу код нас игра револвер, па онда вешање, нож, скакање у воду итд. За ово време одузели су себи живот:

* „Кобни бројеви“, Београд 1888.

потребно да пре претреса истрага свима буде јасна. Поротници обично нису дорасли да оцењују сав доказни материјал. Претходна истрага даља је нека врста правне заштите за оптуженог. Може се претходна истрага ограничити на условно потребне случајеве, али никако да се са свим укине.

И судија Кулеман изнео је своје одвојено мишљење, али је за то да се претходна истрага не укида као што предлага већина комисијска, већ да се реформише. Хтео би спорост и развученост данашњег поступка на тај начин да измени да припрема за главни претрес лежи у једној руци. Не треба ни у којем случају сметнути с ума оба елемента, који су битни у сваком кривичном делу: интерес окривљеног да се извуче од одговорности, и интерес исвређеног да се кривац казни. Повређеном ваљало би дати више утицаја у поступку него до сада.

У дебати, која се за тим развила живо су критикована и брањена сва три мишљења. Један је чак предложио, да би претходну истрагу ваљало на тај начин поправити што би истражни судија у истини требао бити судски чиновник, што данас није случај. Али је тај предлог пропао. На послетку је усвојен један мали део Кулеманових теза:

- I. Претходну истрагу не треба укидати већ је реформисати.
- II. Погрешке данашњег поступка јесу спорост и развученост.
- III. Те се погрешке могу само на тај начин избећи, ако припрема за претрес буде у једној и истој руци, т. ј. једног чиновника, који има сва потребна средства на расположењу да истину сазна.
- IV. Треба узети у обзир и јаче учешће повређеног у поступку.

Предлози комисијске већине готово су већим делом одбијени. Они предлози о истражном притвору и ширењу права потребне одбране враћали су понова комисију да их понова стилизује, а усвојена су само два предлога:

- I. Претрес почиње са читањем тужбе. Државни тужилац треба да је у кратко мотивише, а окривљени и бранилац на то да одговоре.
- II. Покушај бегства мора се код свију кривичних дела наводом одређених факата мотивисати.

На послетку, усвојена су још два предлога, које је предложио државни тужилац д-р Розенберг, који гласе:

- I. Тужба у претходној истрази као и на претресу припада искључиво државном тужиоцу.
- II. Резултати претходне истраге треба да омогуће претрес, али да не утичу непосредно на њега.

У својој завршној речи приметио је председник проф. д-р Фон Мајр, и ако је резултат ове подуже дебате врло мршав, ипак идеје, које су се за време дебате чуле, неће остати без дејства.

1. револвером	13
2. вешањем	5
3. ножем	4
4. дављењем	2
5. тровањем	3
6. скакањем у провалију	2
7. дугом пушком	1

Људи су се највише убијали револвером (13), па онда ножем (3) и т. д., а жене вешањем (3) па тровањем (2), једна ножем и једна револвером. Жене у опште врло ретко употребљују оружје, ова два случаја готово су изузеци. Обе су биле девојке и оружје су употребиле што им је оно у даном моменту било при руци: једна је у официрској кући изгрђена што се неморално владала, па не могући поднети ту грдњу, одмах је дочепала револвер и убила се; друга је била преврјачица у болници, па у извесном наступу душевне поремећености узела је операторски нож, легла на сто за оперисање, распорила трбух, извадила прева на поље и тако умрла у највећим мукама.

И професије самоубица су разнолике. У времену о коме је реч убило се:

1. Слугу и слушкиња	5
2. Радника и надничара	3
3. Чиновника	3
4. Трговаца	4
5. Калфе	2
6. Официр	1
7. Подофицир	1
8. Жандарм	1
9. Трошар, стражар	1
10. Берберин	1
11. Млекација	1
12. Пиљар	1
13. Кафеџија	1
14. Мајорица	1
15. Чиновничка кћи	1
16. Проститутка	1
17. Жена баштована	1
18. Жена кафеџије	1

Професија утиче и на начин извршења самоубиства. Тако сва четири лица војнога реда (и официр, и подофицир, и жандарм и стражар) убили су се револвером, слуге и надничари махом су се вешали, берберин је се распорио бријачем, трговци и чиновници већином су се убијали револвером итд.

Карактеристично је, да су изузев по једног Чеха и једног Немца и једног Јеврејина све остале самоубице били Срби. Од Цигана, чији је број у Београду знатан, није познат ни један случај да је ико од њих сам себи живот одузео. И код Јевреја су самоубиства врло ретка; од 119 самоубиства, извршених у току последњих 9 година, онај случај из прошле године биће, у колико ми је познато, једини.

Из овога се види, како националитет има врло велики утицај на ова дела. То потврђује и страна статистика. Хладнокрвни и на практични живот још од малена навикнути Британци и Американци одузимају себи живот у знатно мањој мери од осталих народа.

Што се тиче покушаја самоубиства њих је било за ове две године 22, и то у 1903 год. 16, а 1904. 6.

Ну овде је врло тешко одредити прву причину за самоубиство од маски-

ране, којој је циљ да закљони какву неправилну радњу, изазову сажаљење и сачушење итд. То се најбоље види из самог начина на који се покушало да одузме живот. Док се код самоубиства, где је намера за одузимање живота несумњиво документована, највише употребљује револвер и конопац као најсигурнија и најбржа средства за одузимање живота, дотле су они код покушаја најмање заступљени, а највише нож, којим се може нанети повреда колика се хоће, и скакање у воду, где се може одмах указати помоћ. Од ова 22 покушаја извршена су:

Ножем	6
Скакањем у воду	6
Тровањем	5
Револвером	3
Вешањем	2

Сем тога док су код извршених самоубиства за означено време женске заступљене са мање од једне четвртине (од 27 — 7) дотле код осталих покушаја њихов број достиже скоро половину (од 22 — 9). Дакле очигледно већином хоће само да се заплаши муж или ко други, како би после тога био послушнији, издашнији итд.

Неки научници тврде, да су све самоубице душевно болесни људи. Да ли то стоји, то је у питању, али је несумњиво да су то многи од њих, што сведочи више примера. Тако је једна болничарка — преврјачица, — служећи лекаре приликом операција, уобразида, да се и њој мора стомак да оперира, па кад јој то нису лекари хтели учинити, јер јој заиста ништа није ни било, она је хтела сама да изврши: узела је нож, легла на сто, распорила се, извадила прева на поље, баратала по свима и, природно, после тога умрла у највећим мукама. Једна се девојка трује у стану свога вереника под уображењем, да ју је рођени брат обешчистио. Друга једна девојка, радница монопола дувана, скаче у Саву да се удави „што је другарице дирају.“ Покушар један, опет, дави се „што га цео свет мрзи.“

Полиција сигурности не може на спречавање ових дела готово ни у колико учинити. На томе може успешно да ради школа, црква, јавно мњење итд. Некад се самоубиство сматрало за грех и самоубица је сахрањиван без икаквих церемонија и верских обреда; данас то више није и породице самоубица редовно добијају пристајак меродавних црквених фактора да самоубицу сахране по верским обредима. Борба за живот све је већа, а беде и невоље све чеље. Да се човек у свету одржи, да беду пре трни и отклони, да љубав прегори — треба чврста воља, а ову може створити добро домаће васпитање, школа и јавно мњење.

Сад да пређемо на права казнима дела, и то прво на најважнија и најопаснија — *убиства*.

За ове две године било их је у Београду 6, и то по 3 на сваку годину.

Раније је било:

1896 год.	3
1897 „	2
1898 „	5
1899 „	2
1800 „	4

1901 год.	—
1902 „	3

Дакле просечно 3 годишње.

Према већ поменутом „Тасиним Бешкама“ ових је злочина било:

Године 1878	3
» 1879	5
» 1880	6
» 1881	7
» 1882	10
» 1883	8
» 1884	7
» 1885	8
» 1886	9

Просечно, дакле, 7 на годину.

Велика је добит, што су ови најопаснији злочини спали сада испод половине, јер док се остала казнима дела могу загладити и штета накнадити, дотле се овде живот не може више повратити.

Добит је ова у толико већа, што су ранија убиства већином вршена из користољубља, а сада је то, међутим, врло редак случај. Од ових наведених 6 убиства ниједан није имао за мотив користољубље, већ су извршена:

Због међусобне свађе	3
» љубоморе	2
» кријумчарења	1

Само је убиство због кријумчарења извршено пушком, а сва остала ножем.

Два су од ових убиства извршена у пићу у кафани и то једно претпрошле године на сам Божић, а друго прошле године, опет на Божић.

Сем убиства због кријумчарења, које су извршили аустриски финанси над једним нашим рибаром и који су оптужени њиховим властима, све су остале убице ухађене и осуђене. Од ових помињемо Стојана Илића, бив. ватрогасца, који је извршеним убиством над својом женом произвео велику сензацију. 27. априла 1903 године нађена је где лежи мртва на Бановом Брду више топчидерске касарне, поред пута што води ка топчидерском гробљу, његова одвојена жена Марија, ударена ножем више сисе. Брзом истрагом утврђено је, да је то извршио Стојан који је после два три дана ухађен у Смедереву где је по учињеном делу отишао да би прикрио траг. И ако он дело није хтео никако признати, ипак је земаљским судовима осуђен на 20 год. робије, јер му је кривица потпуно доказана.

Друго убиство, које са своје интересантности ваља поменути, то је оно Розе Филини. Њу је 29. јануара исте године убио њен љубазник Тома Немет, месареки радник, коме је она отказала љубав. Он се на њено опорно понашање према њему ражљутио, зграбио нож и на месту је убио, а потом се власти предао. Да није са собом као касанин носио нож, овога убиства не би било.

Покушаја убиства било је 1903 год. 7, а у 1904. 4, дакле свега 11.

Мотива оволиким покушајима убиства налазе се:

У пићу и међусобној свађи	7
» љубомори	2
» освети	1
» покушају бегства испред чувара 1	

Сви су извршиоци ових дела похватани и суду предати.

Ових је дела било :

У 1896	6
» 1897	12
» 1898	4
» 1899	7
» 1900	—
» 1901	3
» 1902	6

Разбојништва је било у овом времену 3, и то 2 у 1903. 1 у 1904. год. Од којих 2 имају више карактер насилне изнуде по правог разбојништва. Једно је, међутим, од њих врло дреко и произвело је огромну преврежаност у престоници. Три зликовца: Вид Кнежевић, Јаков Крпан и Сретен Микић, 11 децембра 1903 год. у сред пола дана, за време самог ручка, дошли су у кућу пок. Живка Давидовића, држав. саветника у пензији, која се налази у непосредној близини кварта врачарског, дивизијског штаба, министарства нар. привреде, двора и најживље краљ Миланове улице, напали на укућане са спремљеним чекићима, у намери, да све побију и кућу опљачкају, па четворо њих доста тешко повредили. Ну у даљем извршењу овога дела спречени су од једног верног Давидовићевог момка, који је се с једним од њих, Сретеном Микићем ухватио у коштак, савладао га и нанео му повреду по глави, пошто је и сам обрањен, па га тако држао док нису на вику за помоћ дошли полицијски органи и ухватили га. Остала двојица за време гушања Сретеновог са момком побегли су, па су тек после неколико дана ухваћени на Вршкој Чуци, када су хтели прећи у Бугарску.

Један је од њих био раније слуга у истој кући, те се тиме једино и може објаснити овако дразак напад, јер су добро познавали распоред и прилике у кући. Као и већина злочинаца, особито опасних, који по престоници врше казнима дела, и ова тројица нису родом из Србије. Осуђени су по 18 година робије у тешком окову.

Извршиоци она два друга дела разбојништва такође су ухваћени и осуђени. (свршиће се)

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ПАРИСКИ ДЕТЕКТИВИ

Променути одела и изглед лица више пута за неколико часова, прерушити се час у младића, час у старца, постајати једно за другим и дипломата и учитељ музике и раденик, умети се што природније претварати и прилагођивати приликама — једна је од најтежих глумачких вештина.

И док глумац, радећи све ово, има драгоцену потпору у перспективи сцене, вештачкој светлости на позорници и склоности публике ка алузијама, дотле париски детективи ове исте улоге одигравају у сред бела дана и у средини људи, који имају пуно разлога да буду обазриви према овој вештини.

Колико је само вештине и лукавства потребно једном полицајцу да би ушао у траг каковом вештом злочинцу, или да би се неопажен приближио осумњиченом лицу!!

После јединствених примера, које ћемо изложити, човек просто не зна чему пре да се диве: вештини или неустрашимости, постојаности или храбрости скромних полицијских агената, који у вршењу својих дужности не презају ни од највећих опасности.

* * *

Једна од првих тешкоћа, коју сваки добар детектив мора да савлада, састоји се у томе, да увек остане неопажен како на сумњивом месту где прибира податке о извршиоцу злочина, тако и од самог осумњиченог злочинца.

За време чувеног *Видока*, који је постао краљ париских полицајаца пошто је претходно био краљ лопова, беше наређено да се ухапси неки *Фосерд*, чувени зликовац, о коме се знало само то, да станује на једном од булевара, у кући се жутим завесама на прозорима, у којој је становала и једна мала, грбава шваља, пријатељица његове жене.

И ако ова обавештења беху веома непотпуна, јер у Паризу има ваздан булевара и безброј кућа са жутим завесама, ипак су Видоку била довољна да се успешно преруши.

Да би могао пронаћи грбаву шваљу, било је потребно разговарати са масом личности, а да би ови разговори били што успешнији, требало је импровизовати спољашношћу отменог и богатог старог господина.

Потпуно прерушен у отменог и доброћудног шестогодишњег старца, са трогрим шеширом на глави и штапом златне дршке у рукама, Видок се крете у лов.

Прво је требало наћи грбаву шваљу, али како и где? — — —

Било је јутро. Ту су продавнице дневних намирница, у којима се у ово време стиче највише света и говори о свему и свачему. Најбоље ће, дакле бити, да се почне од њих. Колика моћ психолошке дедукције!

Тек што је провео неколико минута у једној од најпосећенијих продавница, кад ево ти једне мале и грбаве девојке. Пошто је купила млеко, и изменила неколико речи са присутним гостима, мала похита једној кући у оближњој улици. Разуме се већ, да је Видок за тили час био у њеном стану, и да му је прво питање било:

— Станује ли у овој кући г. Фосерд?

— Баш јуче иселио се, и сада не знам где је, одговори мала брзо и равнодушно.

Сваки други сматрао би ствар за пропалу после оваквог одговора, али је Видок био краљ полицајаца и зато је могао, у тренут ока, створити нов план за даље тражење.

— Је ли господин отпутовао потпуно сам? биле су још речи којима се обратио *малој* најучтивим тоном.

— Не, одговори одмах ово: С њим је отишла и његова жена, једна велика и

лена дама, црномањаста, са леним очима и кукастим носем. Али шта Вам је, за име Бога!...

У овом тренутку Видок већ беше пао на колена и јецаше као дете:

— Његова жена! Ах, то је моја жена! Неверница, побегла је с њим. Мислио сам поуздано да ћу је овде затећи. Сад је све свршено. Не остаје ми ништа више, госпођице, до да умрем.

Сцена ова, тако вешто изведена, узбудила је грбаву шваљу у толикој мери, да је заборавила на сваку предостројност и похитала у помоћ *„нашштеном мужу.“* Само после два дана, *„шестогодишњи старац“* метнуо је своју младу и снажну руку на раме *„заводника своје жене“*, толико жељеног Фосорда.

* * *

За време првих година рестаурација, требала је пошто пото ухватити једног шпанског грофа, који се био умешао у извесну заверу. Постојала је сумња, да је завереник био прикривен у извесној кући, у улици *„Камартин“*, али је недостајало законских услова за претрес исте. Слуга грофов, међутим, тврдио је одлучно, да се његов господар налази у Лондону. Ствар је била веома озбиљна и није трпела одлагања. О извршењу њеном имао се старати инспектор сигурности *Канлер*. Требало је радити брзо и одлучно. Али како, на који начин?

Одевен потпуно у дивреју собног слуге, Канлер у трку улази у осумњичену кућу, јури уз степенице и не осврћући се на вику вратара, долази пред стан грофов и звони на вратима. Тек што је слуга отворио, Канлер улеће у предсобље и, сав задихан, не допуштајући ономе да се поврати од изненађења, трчи из салона у салон, из собе у собу. Најзад доспева и у библиотеку, и ту затиче једног господина, заваљеног у наслоњачи, са цигаром у устима и новинама у рукама. Претварајући се да га није опазио, Канлер се жури прозорима који гледају у башту, отвара их и виче гласно: *„Фиџи, Фиџи, Фиџи“*, а по том скрушено пада на једну наслоњачу. Пошто је, на овај начин, сазнао и видео све што му је требало, Канлер одговара узнемиреном служитељу да је упустио папагаја своје госпође, једне старе баронице из околине. Молећи по сто пута за извињење због свог незгодног, а у неколико и непристојног упада у кућу, који је само последица његове уобразиље као да је бегунца видео на једном дрвету у башти, инспектор сигурности повлачи се и не бацајући поглед на господина у наслоњачи.

Још сутра дан гроф је био одведен на границу.

* * *

Одело детектива зависи у главном од природе злочина и престопа за којима трагају. За поједина трагања неопходно су потребна одела фина, по моди и кичовска. Ово нарочито вреди за детективе по коцкарницама. На жалост, у Паризу има врло много и тајних и јавних коцкарница.

Једног дана у префектуру долази извесан господин и жали се како је опљачкан у једној од тајних коцкарница. Позван да да обавештења о истој, жалилац изјављује, да се у коцкарницу може ући само са лозинком. Ово је, међутим, веома чудновато. Пошто се три пута звони на вратима, на питање ко је? треба одговорити: „хоћу да вадим зуб.“

Сазнав за ово, неколико агената похватили су идуће ноћи целу коцкарску дружину.

* * *

У последње време коцкање узима све више и више маха. Ретко је која забава, било јавна или приватна, на којој се противници игре не скупљају у засебне салоне ради прекраћивања времена путем коцке. Разуме се већ, да се професионални коцкари вешто користе свима овим приликама. Знајући ово, париска полиција испуњава само своју дужност, кад на све веће јавне забаве шаље по неколико најинтелигентнијих детектива, који се прерушавају према потреби.

На једну од ових забава, г. Х. срене и познаде једног од најстаријих париских детектива.

— То ви одлично представљате државног саветника, узвикну г. Х., усхићен изгледом и држањем детектива.

— Вребај једног од најпрепреденијих коцкара, који се издаје за барона и посећује сваку већу јавну забаву. Ха, већ је ту. Изволте за мном.

— Драги мој бароне, рече детектив прилазећи једном отменом и проседом господину, који са особитом вештином мешаше карте пред једним наивним младим човеком, извините што Вас узнемирујем. Ја имам само једну реч да Вам кажем.

Чим је лажни барон устао, *лажни саветник* ухвати га под руку, и гледајући му право у очи, рече:

— Познајем Вас добро. Ви сте... Узмите ваш штан и шешир, и чистите се одмах одавде.

Одмах после ових речи барон се удаљи из сале, остављајући своју жртву живу и здраву, али у исто доба и изненађену.

* * *

Данас елегантан господин и у одећу по најновијој моди, детектив сигурности мора се, врло често, још сутра дан, прерушити у најпростијег земљорадника са громим корацима и неспретним покретима. Ово прерушавање нарочито је потребно због вештих и лукавих кесароша, који у близини железничких станица, или на улазима у град, причекују наивне земљораднике и провинцијалце.

„Посао са сатом“ најобичнија је и најмања је штета, коју ови наивни и добри људи претрпе ако падну у руке овим опасним личностима.

Тек што је човек ушао у град, а већ му прилази једна индивиду-а са речима: „Извините, молим вас, у великој сам неприлици. Мати ми је болесна у унутрашњости; потребно је да идем да је видим али немам новаца за железничку карту.

Ево овог златног сата: то је фамилијарна успомена и ја на њу много полажем, али ме овај случај приморава да се с њом растанем; ако би хтели да је купите, дао бих је јевтино.“

Док купац разгледа понуђени му сат, прилази, тобож случајно, саучесник продавачев и удара на погодбу. Пошто сопственик сата као „*частан човек*“, неће с њим да се погађа док не чује последњу реч првог купца, то саучесник прилази жртви и шапће јој на ухо: „Ја сам јувелир, радња ми је преко пута; ако пристане за 50 дин. узмите сат; ја ћу вам га откупити за 70.“

После ових речи наивна жртва свршава брзо погодбу, узима сат и одлази у означену радњу јувелиреву. Прави сопственик радње, који већ неколико часова није никуд излазио, погађа у чему је ствар и смеје се. Сат највише вреди 10 динара, и преварени га обично задржава као успомену на долазак у Париз.

Прерушавајући се посевдневно на различите начине, само једном детективу пошло је за руком да у току од недеље дана ухвати четири кесароша на источној железничкој станици.

Захваљујући свом вештом прерушавању и својој општроумности. Детектив *Сендо* прославио се пре неколико година у једној обичној ствари. Прозајећи једног дана преко пијаце, сусрете се са двојицом лопова који му понудеше на продају један скупочени сат за незнатну цену. Било је јасно, да је сат био украден Пошто га је, тобож, озбиљно испитивао дуже време, а у ствари размишљао о начину на који ће ухапсити продавце, јер у близини није било полицијских органа, *Сендо* меће сат у свој џеп и бежи у правцу најближе полицијске станице. Оно што је предвиђено у свему се догодило: крадљивци трче за њим, не опажајући у трчању куда их бегунац води. Дошав на неколико корачаји до места на коме су се налазили агенти, *Сендо* се нагло зауставља, виче за помоћ, осврће се и хвата једног од својих гонилаца, а другог оставља многобројним агентима који му журно прилазе у помоћ. План је, као што се види, био одлично смишљен и изведен.

* * *

Врло су ретки случаји да злочинац, особито крадљивац, ради потпуно усамљен; готово увек он је члан какве веће дружине и има више саучесника. Ово врло добро знају париски детективи, и с тога се труде да искористе сваки, па и најмањи податак, који би им пружио, случајно или намерно, ухапшени крадљивац. И ако им је овај посао отежан публиковањем података о ухапшеном и истрази, ипак су они неуморни у истраживању нових начина за проналазак саучесника. Сматра се, да је ствар идеално изведена, ако је детективу испало за руком да приреди „*мишоловку*“ целој лоповској дружини. Ако, н. п. ухапшени има каквог доброг пријатеља, то је извесно да ће саучесници похитати овоме за обавештења о затвореном другу. На овај начин место за мишоловку већ је изабрано. Кућа

у којој станује „*пријатељ*“, добија одмах новог *вратара*, који дочекује једног по једног саучесника и упућује их за новости — у затвор.

* * *

Пре неколико година, преко половину вила између Ношана и Сен-Мора беху опљачкане. С тешком муком успело се да се ухвати један крадљивац, али он не хтеде одати ни једног од својих многобројних саучесника.

Једног дана настојнику затвора пође за руком да ухвати једно притворениково писмо, адресовано на извесног Р..., у коме стајаше ово: „*Ако видиш другове, кажи им да ми пошаљу мало трошка.*“

Пошто се претходно добро обавестио о адресанту, један детектив, обучен у одело зидарског радника, упути се у његов стан. У стану затече само жену, која, на прво питање, изјави да не зна где јој је муж. Претварајући се да је истог дана изашао из затвора, и причајући детаљно о „*сиротом притворенику*“, писцу писма, детектив најзад успе да од жене сазна за место где се налази њен муж и начин помоћу кога ће га овај примити с поверењем. Јатак имађаше старинарску радњу у једној од најзабаченијих улица париских. Пошто га је ухватио и испратио у затвор, детектив се брзо пресвуче у одело старинара и заузео место ухапшеног. Два агента, такође прерушени, представљаху његове помоћнике. Сваки који продаје половне ствари обвезан је, по закону, да докаже своју сопственост на исте. Први који је дошао, није био у стању то учинити, и с тога је послат у затвор. После једног сата наилази други и пролази овако исто, за тим трећи, четврти итд. На овај начин, 20 крадљиваца ухапшени су за један дан, а ствари које су доносили на продају, разуме се крадене, једва су стале у четвора кола.

Јом је био први, који је „*мишоловку*“ заменио фијакером. Одевен потпуно у фијакерско одело, и пуцајући бичем вештије од свију париских фијакериста, он је са својим фијакером постигао огромне успехе.

Требало је пратити једног отменог крадљивца, који се при сваком изласку из куће пао у први фијакер на који је наилазио. Крађа му је доносила огромне приходе, и с тога није водио рачуна о трошковима. Поред овога, био је и један други разлог који га је приморавао да се вози на колима: бојазан да се на улици не сретне с којим старим познатиком.

Али, куда је он тако често ишао? и због чега? На сваки начин код саучесника ради договора о операцијама.

Дошав до овог закључка, још се једног јутра, тобож случајно, заустави с колима у близини куће осумњиченог господина. Не показујући ни најмање знаке неповерења, *господин* се попе у полицајчев фијакер. После узастопне осмодневне вожње, *Јом* је сазнао и похапсио све саучеснике, као и самог *господин*.

* * *

Да би се ухапсила извесна личност, често пута потребно је и по 20 преру-

шавања. Ово бива у случају ухођења сумњивог лица, које треба пратити корак у корак, а да оно ипак то не опази. За добити поверење у сваком тренутку, врхунац је полицијске вештине у свима, па и у овим случајима.

Недавно је био извршен један злочин на обалама Сене. Тело жртве нађено је у води. На лешу не беше апсолутно никаквих трагова од повреда, нити се ма по чему могло сумњати на злочин.

Међу беспосличарима, који по цео дан проводе на обалама Сене, мораће на сваки начин одјекнути ехо извршеног злочина, ако га је било. Један детектив, прерушен у простог гамена, био је одмах изаслат на лице места ради прибирања обавештења.

Право рећи, само у оваким приликама у стању је да се покаже истински геније полицајчев. Приближити се осумњиченом, видети га добро, говорити му о самом злочину, тражити у његовим очима, по његовом лицу и у целом његовом држању признање, прилагодити се средини оделом и навикама и, најзад, у последњем моменту извршити одсудан удар, — биле су најобичније ствари за чувеног *Славуја*.

Једно убиство беше откривено у улици Р... и за исто осумњичен и затворен син оближњег воденичара. Одевен у морнарско одело, Славуј одлази у *Горњу варош* ради прикупљања података. С добивеним подацима није задовољан, али ипак не очајава; он има свој план. Дан панађура приближује се. У оделу старог просјака, он се појављује на најживљем месту, где га жандарми хватају и воде у затвор. Само после два сата, он задобија поверење ухапшеног воденичара, и излази пред истражног судију са доказима о његовој кривици.

Другом приликом била је реч о једном злочину у северном департману. Убица је био познат, али се није могао пронаћи. Прерушен од главе до пете, Славуј иде у потеру за њим, и већ после једног дана налази му траг у околини. Да га не би испустио из очију нити побудио сумњу, ступа као момак у један млин, ради у истом неколико дана, приближује се за ово време сасвим осумњиченом, и најзад га успешно затвара.

Има још нешто боље. Генералу Шраму извршена је крађа у вредности 700.000 динара. Руковођен трагом који остали беху преридели — дулом напућеном белгијским дуваном — Славуј се, у пратњи два агента: *Линда* и *Поаријера*, креће одмах на пут и успева да открије село у коме се налази крадљивац. Остаје му само, да га сачека на путу и ухапси. Да не би падали у очи, седећи залудни поред пута, Славуј набавља ашов и с њим рије земљу у оближњем пољу, коју остала два детектива на колицима превлаче преко пута. Пошто су прошла пуна три дана, разуме се у грозничавом ишчекивању, на путу се најзад указује један човек са торбом на леђима и котарицом у рукама. И ако је крадљивац био прерушен, ипак га је Славуј познао по несигурном ходу и узневереним погледима.

Сам Славуј прича нам у својим мемоарима на који је начин пратио поједине личности. У овом циљу, обично је, вели, ишао у друштву са још једним другом. Обојица су на себи носили по два пара одела: капут са меким шеширом и блузу са морнарском капом. Славуј је ишао напред а друг за њим. Ако би се личност, коју су пратили, окренуло више пута, и на тај начин уочила свога пратиоца, Славуј је своје место уступао другу који је одмах облачио блузу, до овог тренутка скривену испод капута, и шешир замењивао морнарском капом. Ово се понављало по неколико пута на дан. Захваљујући овом вештом прерушавању, Славуј је могао пратити једну личност пуна два месеца, и ова то није опажала.

Колико је Славуј био вешт у прерушавању, може се најбоље видети из ових његових редака:

„Једно вече заказао сам састанак мојој жени. Био сам прерушен у зидара. Не знајући за ово, отпочела је викати у помоћ чим сам јој се приближио; умирила се тек пошто је чула мој глас.“

Најзад, оно што највише иде у прилог вештини прерушавања полицијских детектива, то је што их они у већини случаја врше у присуству највећих опасности. Свака, па и најмања несмотреност од њихове стране, у стању су да им скину маску и живот им ставе на коцку.

И за све ово, они у најбољем случају могу имати плату од 3800 дин. на годину, колико је имао и Славуј после 20 год. службе, 2000 усмено извршених затварања, 8 удараца ножем и безброј омањих рана.

С француског Д. Ђ. Алимпјећ.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Самоубиства у Сједињеним Америчким Државама. Према статистичким подацима, које је недавно објавио универзитетски професор *Белеј*, број самоубиства у Сједињеним Америчким Државама, а у времену од 1897—1902 год., износи 10.000. Од овог броја на људе долази 7781, а на жене 2219 случајева.

Највећи број самоубиства извршен је у добу између 30—40 год., а $\frac{2}{3}$ од целокупног броја у добу између 20—50 год.

Број ожењених и удатих самоубица знатно је већи од броја нежењених и неудатих. Тако, од целокупног броја долази: на ожењене 3817, на удате 990, на нежењене 3129, на неудате 926, на удовце 496, на удовице 183, на разведене 137 и на распуштенице 52.

Највећи број самоубиства извршен је помоћу ватреног оружја и отрова. Као главни њихови узроци јављају се, на првом месту, очајање и рђаве материјалне прилике, а потом рђаво здравље.

Под утицајем алкохола људи су се убијали 17 пута више него жене, а 13 пута више услед губитка новаца. Посматрана према данима у које су извршена, број самоубиства највећи је понедеоником, затим недељом, а најмањи суботом. У колико су људи више предпостав-

љали понедеоник, у толико је субота била фатална за жене.

И само доба дана утицало је знатно на вршење самоубиства. Почињући од поноћи, она расту до 6 часова у вече, затим се смањују између 6—9 часова и, најзад, достижу свој врхунац између 9 часова и поноћи.

▲

Приход од убиства. Још пре 10 год. утврђено је према статистичким подацима, да средњи приход од једног убиства не износи више од 28—30 динара. Однос овај између злочина и његовог прихода остао је, у главном, и до данас не измењен. Јасно је, према овоме, да се убилачка процесија врло мало рентира. Једини човек, који од ње има користи, то је *целат* са својим приходом од 10.000 дин. на годину.

▲

Суд за децу у Њујорку. — Међу многобројним средствима којима се данас служе напреднији народи да би сузбили нагли напредак криминалитета долази, на првом месту, заштита напуштене деце. Ослободити децу порочних утицаја средине, паралисати благовремено урођене им рђаве склоности, једном речи створити од њих корисне грађане, свесне својих права и дужности, — главни је циљ ове заштите.

Једна од најинтересантнијих установа ове врсте јесте, нема спора, суд за суђење дечијих кривица у Њујорку. Ево шта о њему вели г-ђа *Ворст*, једна од најчувенијих писаца с оне стране океана:

„До пре 10 год., крадљивци и кесароши испод 16 год. беху врло ретки у Њујорку. Тек у последње време, број младих злочинаца отпочео је расти у толикој мери да је законодавац, желећи овоме стати на пут, створио месеца септембра 1902 год. нарочити суд за суђење дечијих злочина и престопа. За време прве год. свога постанка нови суд судио је преко 7000 деце, и показао неоспорно бољи успех од старог система суђења.“

У провизорном затвору, где млади осуђеници издржавају казну од 3—5 дана, за настојницу и чуваре употребљују се искључиво жене.

За време наше посете у америчкој „Малој Рокети“, пише г-ђа *Ворст*, дочекали смо од једне средњовечне и врло пријатне даме, одевене потпуно у бело одело. То је била управница завода, под чијом управом никад није било мање од 150 притвореника, већином мушкараца.

На моје питање: каквим се средствима служи да одржи ред међу својим питомцима, од којих већина имаћаху груб и страпан изглед, г-ђа ми одговори ово:

„Ми тврдо верујемо, да је наш утицај на осуђенике много јачи од утицаја људи. У тешкоћама, које се сваког часа појављују у односима са младим притвореницима, људи инстинктивно прибегавају својој физичкој сили. Ми, напротив, не смејући рачунати на исту физичку силу, приморани смо на стрпљење и такт, а

без ових особина апсолутно је немогуће постићи ма какав успех код ове деце.

— Али, госпођо, ова деца имају склоности ка гневу и побуни; зар се не бодите напада?

— Ни најмање. Један од најраскалашних осуђеника покушао је једном приликом да ме нападне, али је у тренутак ока био бачен на земљу од стране најгорег осуђеника.

— У овој кући не сме нико дигнути руку на жену, изговорио је овом приликом мој бранилац, и то је много више вредело но чега наоружаних жандарма.

— Као што видите, додаде г-ђа управница, наша моћ према овој деци лежи у самој нашој слабости.

* * *

Што се тиче судија овог суда, они су обвезни, поред осталог, да изучавају специјалне студије о деци. Ево како најинтелигентнији међу њима мисли о децијем криминалитету:

„Полазна тачка децијег криминалитета лежи у небрежењу родитеља. Са ових разлога неопходно је потребно посматрати сваки случај за себе. Да би се могло праведно судити једно дете, морају се имати у виду његове урођене особине и његово лично схватање криминалног акта. Потпуно је бесмислено примењивати и на децу оно исто средство поправљања која се употребљују за људе. Ја лично, са мојим малим питомцима поступао сам као с пријатељима, и обраћао нарочиту пажњу на то да их не понизим пред друговима. Пре неколико дана захтевали су од мене да пошљем у кућу за поправку једног од наших питомца, чија се кривична акта умножаваху из дана у дан. У место да ово учиним, позвао сам малог на ручак. Разговарали смо дуго. Рекох му, поред осталог, како се излажем опасности да постанем смешан у очима градских власти ако и даље продужим заштићавати непоправиму децу. Да би оправдао своје понашање, гост ми исприча како га отац врло често бије и како му је мати посведневно пијана. То је, вели, и узрок због кога не може да се прилагоди кући и послу. Најзад ме је молио да му нађем рада. Ово је било једне суботе у вече, а идућег понедељника већ је ступио на посао који, ево већ неколико година, није напустио.“

Поред чисто хуманих разлога, оволика најважна према напуштеној деци има свога основа и у разлозима државним, политичким па и чисто материјалним, јер најзад треба знати: да много јевтиније стаје подизање једног грађанина но издржавање једног злочинца.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Љубомир Алексић, из Божурње, стар 22 год., стаса средњег, у опште риђ, 22. јануара ове год. дотерао је у Београд кола дрва свога га-

зде Радојице Петровића, тежака из Рушња, продао их, па по том побегао а кола и волове оставио. Собом је однео своју радничку књигу и газдину кабиницу. Препоручује се свима властима да Љубомира потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 2861. или нач. ср. врачарског с позивом на бр. 1020.

Данило Мелентијевић, слуга из Аранђеловца, стар 17 год., украо је 21. јануара тек. год. Илију Тодоровићу, кујунџији из Аранђеловца, разног ситничарског еснапа у вредности 28-90 дин. — Нека све полиц. и општ. власти Данила потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 2674. или нач. ср. јасеничког у Аранђеловцу.

Крађа адиђара у Ужицу. Непознати допов ноћу између 24. и 25. јануара тек. год. обио је дућан Свете Јокановића, трг. из Ужица, и из истог покрао и однео: три златна дијамантска прстена са по једним каменом, три златна прстена, једне минђуше дијамантске, једне минђуше златне, направљене од наполеона, један сребрни женски сахат и 50—60 дин. у новцу. — Позивају се све полиц. и општ. власти да покрађу и допова потраже и у случају проналаска спроведу нач. окр. ужичког с позивом на бр. 699.

Димитрије Новаковић, ковач из Мијоковца у ср. љубишком, у последње време слуга у Обреновићу, стар 22 год., раста средњег, без бркова и браде, дугачких образа, сувољав, од одела има капут пенељаве боје, ципеле, три шешир — 24. јануара тек. год. побегао је из притвора ваљев. прв. суда, где је одговарао за убиство. — Нека га све полиц. и општ. власти потраже и у своје домаћају, па у случају проналаска спроведу ваљевском прв. суду с позивом на бр. 2383.

Најдан Миловановић, из Гроздара стар 47 год., бив. председник општине медвеђеке, и **Марко Арсенијевић**. — Пећанац, бив. механиџија из Медвеђе, стар 35 год., решењем нач. ср. јабланичког стављени су под крив. истрагу и у притвор за дело из § 147. и 148. казн. зак. Пошто се обојица налазе у бегству, то се препоручује свима полиц. властима да их потраже и у случају проналаска спроведу нач. ср. јабланичког с позивом на бр. 771. или Управи Београда с позивом на бр. 1694.

Живко Милутиновић, слуга Јована Јоцића из Мајиловца, покрао је свога газду и однео: 300 дин. у банкнотама, један гуњ, један револвер и један нож. Он је стар 30 год. средњег раста, бркова малих, смењих, брије се; од одела има капут, беле сукнене чакшире и на глави шубару. — У случају проналаска треба га стражарно спровести нач. ср. рамског с позивом на бр. 389. или Управи Београда с позивом на бр. 1172.

Стеван Јовановић, свирач из Баточине, стар 32 год. раста средњег, црномањаст, ретких црних бркова, окривљен је код нач. окр. ужичког за крађу. Нека га све полиц. и општ. власти потраже и у случају проналаска спроведу истом начелству с позивом на бр. 345. или Управи Београда с позивом на бр. 1424.

Ђорђе Велић, бив. паракувар у хотел „Империјалу“ у Београду, родом из Темишвара, стар 40 год. плав, у левом оку има плаву зеницу, 9. јануара тек год. украо је из затвореног сандука Марије Шморјанац 60 дин., па побегао негде у унутрашњост. — Нека га све полиц. и општ. власти живо потраже и у слу-

чају проналаска стражарно спроведу Управи Београда с позивом на бр. 1005.

Војислав Милојевић, војник 4 чете I батаљона IX пешад пука „Кнез Николe“, висок 1.68 м. косе смеђе, очију плавих, црномањаст, са врло малим брковима, у војничком оделу, — побегао је из команде. Препоручује се свима полиц. и општ. властима да Војислава потраже и нађеног спроведу команданту IX пеш. пука, или Управи Београда с позивом на бр. 335.

Милутин Ристић, зваши Лучан, родом из Шуша, и **Драги Градиштанец**, коцкари, који су извршили опасну крађу Јанку Стојадновићу, трг. из Смедерева, побегли су испред спроводника 7. јануара тек. год. — Препоручује се свима полиц. и општ. властима да Милутна и Градиштанца живо потраже и у случају проналаска спроведу нач. окр. смедеревског с позивом на бр. 169. или Управи Београда с позивом на бр. 737.

Спасоје Шарановић, родом из села Глободера у ср. расинском извршио је крађу Деспота Вучковићу, мех. из Барајева, па негде побегао. — Препоручује се свима полиц. и општ. властима да Спасоја потраже и у случају проналаска спроведу нач. ср. пчињског с позивом на бр. 12468. или Управи Београда с позивом на бр. 748.

Миљивоја Маленића, публицисту, тражи кн. варошки Управе Београда ради узимања на одговор за више дела фалсификата. — Нека га све полиц. власти потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 1268.

Милан Јовановић. — „Цамбас“, циганин — коцкар, стар 19 год. црномањаст, косе црне, без браде и бркова — решењем прв. суда за вар. Београд од 20. децембра 1904 г. Бр. 34658. стављен је за крађу под крив. истрагу и у притвор. Како се Милан налази у бегству, то се препоручује свима полиц. властима да га у својим домаћима најживље потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 160.

Влајко Радековић, бив. слуга г. Милана Живковића, трг. овад., стар 24 год., стаса високог, косе плаве и гргураве, носа кукаста, украо је своме господару један зимски, кратак капут сиве боје, постављен јагњетином, прслук кариран на црвено, једне нове панталоне и четворе гаће. — Нека га све полиц. и општ. власти потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 45018. 1904. г.

Арнолд Ернест—Грос, слуга, родом из Зага у Маџарској, по народности јеврејин, стаса средњег, косе смеђе, бркова црних, малих, — 29. децембра прошле год. покрао је своме господару г. Д-р Лују кнезу Војиновићу, гувернеру Њ. В. Принца Александра, разног покућанства и одела у вредности 800 дин., па пошто је исте заокрбио у једном ова. заводу и новац дигао, побегао је незнао где. Препоручује се свима полиц. властима да Арнолда живо потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 45427. 1904. године.

Радосав Панџић, бив. ковачки калфа код г. Јоце Јуришића, ковача из Београда, родом из Ратара, украо је крајем прошле године Пери Бировљевићу, калфи коларском, један зимски кратак, полован капут од белчастог штофа, једне

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зимске беличасте панталоне и једне половне, високе ципеле, на по том побегао, — Нека га све полиц. и општ. власти потраже у своје домањају и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 45450. 1904. год.

Чедомир Павићевић — Павић, из Горјана, а родом из Босне, који је био стављен под крив. истрагу и у притвор због опасне крађе, побегао је из притвора нач. ср. тамнавског. Он је стар 22 године, раста малог, брије се, при. бркова прих и малих, косе и очију прих. Препоручује се свима полиц. властима да га живо потраже и у случају проналаска спроведу Ваљевском прв. суду с позивом на бр. 32269. 1904. год., или Управи Београда с позивом на бр. 625.

Два печата суда општине белотићке и поште белотићке у ср. мачванском, један сат будилник и 50 бојевих меткова украли су непознати лопови ноћу између 5. и 6. јануара тек. год. из суднице поменуте општине, пошто су је претходно обили. Скреће се пажња свима полиц. и општ. властима на ову покрају. Крадљивце у случају проналаска треба спровести нач. окр. подринског с позивом на бр. 953.

Мор Виц, комисионар, родом из Будим-Пеште, крајем прошле године изузео је од олд. Извозне Банке 44.500 динара за рачун фирме

Јозефа Розенфелда из Будим-Пеште, на незнано куда побегао. — Препоручује се свима полиц. и општ. властима да Морица по овој фотографији потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на бр. 817.

Три непозната зликовца, ноћу између 20. и 21. пр. м-ца наоружани пушкама и револверима, повезани по глави и нагарављени, напали су на кућу Недељка Жујевића, тежака из Кораћице, која је усамљена и удаљена од села Кораћице за читав сахат, везали Недељка на га дотле мучили и тукли, док му нису изнудили три велика и један мали бушени дукат, и 40 дин. у среб. банкима. Зликовци су били у сељачком оделу, у чакширама и гуњевима, један је од њих био повисок и имао је кратку пушку и редовнике меткова око себе, а остала двојица била су средњег раста и имали су револвере дугачке. — Опис њихов непознат је, пошто се нису могли чисто видети, јер су били повезани. — Позивају се све полицijske и општине власти да за зликовцима предузму најживљу потеру и у случају проналаска стражарно

их спроведу начел. окр. београдског с позивом на Бр. 869.

Петар Оролић, земљоделац из Риља у ср. трстеничком, има да се стави под кривичну истрагу и у притвор за дело из §. 149. казнен. закона, за које се дело једно лице већ налази у притвору код последне власти у срезу левачком окр. моравском. По извешћу начел. среза трстеничког Оролић је из Риља побегао. Он је стар 34 год., стаса малог, дежмекаст, у оделу сељачком сукненом, на глави има шубару, у лицу бео, малих жућкастих бркова и очију плавих.

Сима Н. слуга, родом из Босне, а у последње време живео је у Сибници у окр. космајском као воденичар, стар око 52. год., средњег раста, у лицу поднадувен и блед, косе смеђе, бркова средњих и плаво-прих, нос прћава; од одела имао је на глави војничку шајкачу, у коју је заденута игла с белим концем, дугачак црно-жут капут, суре старе панталоне са белим штрафтама, до себе сељачку кошуљу, на ногама банатске опанке и сељачке вулене чаране — погодито се као слуга код г. Михаила Антонијевића, јувелира олд., на после неколико дана побегао, однев са собом: једно ћебе, један будилник и једне нове банатске опанке, у вредности 25. дин. — Препоручује се свима полиц. и општинским властима нарочито оним у окр. београдском, да Симу живо потраже и у случају проналаска спроведу Управи Београда с позивом на Бр. 3604.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Павле Махалицки, камердинер, родом из Беча, стар 25 год., висок, витак, слабе грађе, мршаваг и уског лика, чисто плаве косе и бркова, уљка по мало (говори кроз нос) и при говору развлачи леви крај уста — украо је своје господару Дон Јозе Каро и Сечењи, шпанском амбасадеру у Бечу, 1000 круна у готовом и до 2500 у стварима, на незнано где побегао. — Скреће се пажња свима полиц. властима на ово лице, које у случају проналаска треба спровести Управи Београда с позивом на бр. 1217.

Пет девојака под ледом. — Цес. Краљ. Аустро-Угарски консулат у Београду доставио је Управи Београда, да су 27. јануара тек. год. неколико девојака прелазиле преко замрзнутог Дунава из Новог Сада у Петро-Варадин. Том приликом под њима се проломи лед и удаве се ових пет девојака:

- Јулијана Медведовић, стара 14—15 год.
- Вероника Алмај . . . « 14—15 «
- Јосина Ромић . . . « 13—14 «
- Јулка Сикорски . . . « 15—16 «
- Катица Сикорски . . . « 13—14 «

Скреће се пажња свима полиц. властима дуж целе српско-дунавске обале на лешеве побројаних девојака, на ако се који нађе, да се о том извести Управи Београда с позивом на бр. 2801.

Одбачено дете. — 14. јануара тек. год. око 8½ час. у вече нађено је у Дурмиторској улици на тротоару, у близини кафане «Славина» једно одбачено женско дете у повоју са забелешком на једној цедуљци, да је детету крштено име Анђелија. Према изјави бабице, којој је дете предато на чување, оно је старо два месеца. Моле се приватна лица, а полициским

органима скреће се пажња, да јаве Управи Београда ако знају или кад дознају име родитеља овог одбаченог детета. — УБр. 1241.

Милана, сина Новака Богдановића из Кремана, бив. шегрта Радована Никачевића, бак. из Ужица, нестало је трећег дана Божића прошле године и о истоме се ништа не зна. Он је стар 13 год., раста повисока, сувољав, подужних образа, очију плавих, косе и обрва риђих, више једне обрве има брадавицу. Скреће се пажња свима полиц. властима да ако, што сазнају о овом Милану, јаве нач. окр. ужичког с позивом на бр. 142.

КО ЈЕ ОВО?

25. јануара тек. год. по новом календару нађен је крај морске обале у Цирковници, жупанија Модрушко-ријечка у Хрватској, леш непознатог човека који је револвером извршио над собом самоубиство.

Леш је дуг око 164 см., слабо развијен и слабо угојен, у опште смеђ, очију плавих, бркова кратких, ретких и жућкастих, нос раз-

вијена, зуба очуваних. Цео утисак лица је такав, да се може закључити, да је непознати припадао јеврејској народности и да је из боље куће.

Од одела имао је на себи: дуг зимски капут од зеленкастог шевијота, кратко грађанско одело пепељаве боје, белу кошуљу са прсима дубичасте боје, гаће од белог платна са монограмом W S, црне памучне чаране са истим монограмом и ципеле «бергштајгер».

Изузев неколико незнатних предмета, код леша се није нашао никакав знак по коме би се могло сазнати: ко је, шта је и откуда је?

На молбу кр. котарске обласи у Цирковници износимо фотографију овога леша с молбом, да ако би га ко познао јави његово име и остало Управи Београда с позивом на бр. 3307.

ТАЈАНСТВЕНО УБИСТВО У СМЕДЕРЕВУ

На дунавској обали код кеја смедеревског, пола у води а пола на суву, нађен је 19. децембра прошле године леш једног средњевечног човека, за који се убрзо утврдило да је Миће Перића, економа из Београда.

Полициским увиђајем и лекареском секцијом нису на лешу нађени никакви трагови од на-

повреда, те по томе, а и што је лекар на мозгу леша нашао извесну аномалију, поверовало се испрва, да се Мића сам удавио.

Ну поновном детаљнијом секцијом, извршеном после прве на два дана, утврђено је, да, као и први пут, на лешу нема никаквих повреда, али да је леш мртав доспео у воду, дакле да је најпре угушен — било јастуцима при спавању, било марамом и рукама или тиме подобно, — па тек онда бачен у воду, да би се заваро траг казнимом делу и маскирало самоубиство.

Пок. Мића је родом из Босне, одакле је за време окупације као устаник емигрирао у Србију. Дуго је година био службеник општине београдске, а једно време и вршилац дужности командира ватрогасачке чете. Протекле године иступио је из службе и бавио се пчеларством.

Својим тихим и повученим животом заштедео је приличну сумицу новца, те је на Енглезовцу у Дубљанској узници стекао и кућицу с плаћем, а био је добио приличну суму и на лозу. Ценили су га да је стајао на 30—40000 динара, ма да он никоме, па ни својим најбољим пријатељима, није хтео ништа рећи о своме имовном стању и месту где новац држи.

Прошлог лета продао је ону своју кућу, у намери да где год купи какво пољско добро, те да се ода економији. Ради тога је у новембру месецу путовао у Шабац и тамо гледао неко имање; отуд се вратио крајем истог месеца, па после два — три дана отишао у Чачак своме брату г. Глиши Перићу, пешад. капетану у Х. пешад. пуку. Кад је у Шабац ишао носио је са собом поред једне путничке торбе и један велики кофер — сандук — са две браве и чковима, у коме је било смештено све, што му је од покретности заостало. При повратку

донео је и тај кофер у Београд и оставио га најпре у кафани код „Моруне“. Сутра дан дошао је с једним таљигашем и исти однео, али куда не зна се, но при поласку брату у Чачак казао је неким познаницима, да је кофер склонио на сигурно место. У исто време изјавио је, да код брата мисли остати подуже време, сигурно до преко Божића.

У Чачак је дошао 2. децембра, где је од брата и породице му врло љубазно дочекан и он се у писмима која је отуда писао пријатељима у Београду, хвали тим пријемом. Али у место да тамо остане дуже, он 10. децембра полази за Београд поред свег наваливања бртовљева да код њега још остане. 11. истог ме-

сеца био је у Гор. Милановцу, 12. у Крагујевцу, одакле се брату картом јавио и захвалио му на лепом дочеку. 13. је пошао, но не за Београд, већ за Смедерево, ма да брату није казао да ће тамо сврати; и из В. Плана, где је чекао на воз, такође се јавио брату картом. Истог дана стигао је у Смедерево и преноћио код „Национала“. Сутра дан, 14. децембра, писао је и у Чачак и у Београд неким пријатељима. Тога дана зна се да је још био у Смедереву. Последњи пут је виђен пред кафаном „Таково“; видео га је портир од „Национала“ у 4 часа по подне где стоји пред истом кафаном и као да је некога чекао. На питање портирова куда ће, одговорио је, да ће ићи у Гроцку да гледа неко имање. Када му је овај одговорио да је опасно тако доцкан тамо ићи, он му је одговорио да не иде сам, већ са два трговца. Од тада више нигде није виђен, док 19. истог месеца није нађен код кеја на обали.

Све досадање трагање за убицама његовим остало је безуспешно. Нити се зна која су она два „трговца“, за које је он портиром казао да ће с њима ићи у Гроцку, нити се може да пронађе где је остављен онај његов велики кофер, нити се у опште што зна о његовим парама.

Изгледа да су ово убиство још из раније спремали људи, који су га врло добро познавали.

Чудновато је, зашто је он одједаред прекинуо бављење у Чачку, где је намеравао дуже остати и од куд да оде у Смедерево, кад ником није казао да ће тамо ићи. Брату је причао да у Шапцу има једно лепо имање и да ће гледати да га купи, а за Смедерево није

ништа помињао. Загонетно је и то, што се и поред свег трагања београдске полиције онај велики кофер никако није могао да пронађе, као и онај таљигаш, који га је из кафане код „Моруне“ негде однео.

По свој прилици њега су зликовци, који су га још из Чачка, или Крагујевца намамили у Смедерево, а одатле 14. пред вече одвели ка Гроцкој „да гледају имање“, угушили, опљачкали, па по том бацили у воду.

Да би се дошло до каква резултата у истрази, и да ово убиство не би остало неоткривено и неосвећено, ми износимо фотографију пок. Миће у босанском оделу, а тако исто и фотографију његова леша кад је из воде извађен у грађанском оделу, у ком је и путовао, и препоручујемо свима полиц. и општ. властима, а приватна лица молимо, да јаве Управи града Београда или начелству окр. смедеревског ако знају што о овоме:

1. Који је таљигаш одвезао кофер од „Моруне“ и где се сад исти кофер налази?

2. Да ли је — с киме путовао, с киме се састајао у путу, с киме у Крагујевцу, Лапову, В. Плани и Смедереву?

3. Је ли где, с киме и кад виђен после 4 часа 14. децембра?

4. Зна ли ко о његовом намераваном путу за Гроцку ради гледања имања и која су та два трговца, на које је он пред „Таковом“ чекао? и

5. У опште све што би знали о Мићи а што би ишло у корист истраге.

УХВАЋЕНИ ХАЈДУЦИ

Почетак ове године предсказује добре изгледе за полицију сигурности у земљи. У току прошлога месеца ухваћени су ови оглашени хајдуци: Божа Ристић из Милошева и Андра Радичевић, из Г. Штипаља, који су ноћу између 13. и 14. пр. мес. ухваћени од полициј, потере у селу Милошеву, и Илија Вујановић, из Босне, кога је полиц. потера ср. посавског ухватила 22. пр. мес. у селу Шербанима у ср. посавском. Према томе престала је потреба за њихово тражење.

На основу чл. 2. и 8. закона за мерење, опис и идентификовање криваца, Господин Министар Унутрашњих Дела решењем својим од 27. јануара тек. год. ПБр. 2138. одлучио је да се за службени лист Министарства узме лист „Полицијски Гласник“ који је до сада био приватна својина.

Услед претходних послова и припрема за увођење у живот новоустановљеног Антропометријско-полицијског одељења, коме је законом стављено у дужност уређивања службеног листа, први број није могао изаћи све до данас. У будуће лист ће редовно излазити сваке недеље, а уредништво ће се постарати да што пре надокнади претилатницима неиздате јануарске бројеве. У овом циљу и лист за ову недељу издат је у два броја.